

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1944 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1944/45 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet.

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1944) föreslagit riksdagen att

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 211 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 209 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har ansetts böra dels höjas med 9 100 kronor för beredande av vikariatslön åt en förste kansli-sekreterare i A 26, dels ock minskas med 3 000 kronor med hänsyn till förväntad avgång av två befattningshavare. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har föreslagits dels sänkt med 5 600 kronor med hänsyn till motsedd belastning, dels ock höjd med 1 000 kronor för nyrekrytering av amanuenspersonal. Anslagsposten till rörligt tillägg har ansetts böra höjas med 500 kronor.

Den verkställda beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	126 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	38 600
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	21 500

Summa förslagsanslag kronor 211 000;

b) till *Handelsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 211 000 kronor.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för löpande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

3:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 3 och 4), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: *Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

4:o) **Kommerskollegium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 4—16) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för kommerskollegium;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Kommerskollegium: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 862 200 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 849 600 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär i huvudsak, att en extra ordinarie förste byråingenjörsbefattning i lönegraden Eo 24 å kommerskollegii elektriska byrå ombildas till en sekreterartjänst (förste byråsekreterare) samt att denna tjänst uppföres å ordinarie stat. Vidare föreslås inrättandet av ytterligare två extra ordinarie notariebefattningar (byråsekreterarbefattningar) i lönegraden Eo 21 samt förhöjning till 9 000 kronor av det till en ingenjör å elektriska byrån nu utgående arvodet å 8 000 kronor.

De förordade ändringarna i personalförteckningen finner sig utskottet böra tillstyrka. Då Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	C 12
7 byråchefer	A 30
1 navigationsskoleinspektör	A 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör ..	A 29
1 byrådirektör	A 28
1 byrådirektör	A 26
1 sjöteknisk konsulent	A 26
3 förste aktuarier	A 24
3 förste byråingenjörer	A 24
1 förste byråinspektör	A 24
6 förste byråsekreterare	A 24
1 redaktör	A 24
1 byråinspektör	A 22
2 aktuarier	A 21
2 byråsekreterare	A 21
1 revisor och bokhållare	A 21
1 registrator	A 14
3 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
8 kanslibiträden	A 7
5 expeditionsvakter	A 5
18 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å övergångsstat.	
1 kamrerare	A 24
1 teknisk konsulent	A 24
1 kansliskrivare	A 11

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste byråsekreterare	Eo 24
2 aktuarier	Eo 21
2 byråsekreterare	Eo 21;

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor 478 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 14 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 269 400
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	» 100 000

Summa förslagsanslag kronor 862 200;

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 862 200 kronor.

5:o) **Kommerskollegium: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 16—18), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 11 000 kronor, varav 4 000 kronor avse reseersättningar och 7 000 kronor expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 161 000 kronor.

6:o) **Kommerskollegium: Särskilda kostnader för handläggning av vissa låneärenden.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 18 och 19), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en av belastningen å anslaget föranledd sänkning med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium: Särskilda kostnader för handläggning av vissa låneärenden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

7:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:ten har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 20—23) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för bergsstaten;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 89 900 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 86 600 kronor.

I syfte att bereda gruvingenjörerna en mot deras kompetens och arbetsuppgifter mera svarande löneställning samt att därigenom skapa bättre förutsättningar för den nyrekrytering av arbetskrafter, som erfordras för ett tillfredsställande utövande av bergsstaten åvilande uppgifter, har departementschefen förordat, att ifrågavarande befattningshavare i enlighet med kommerskollegii — av allmänna lönenämnden biträdda — förslag uppflyttas från den för dem nu fastställda lönegraden A 22 till lönegraden A 24. Vid bifall härtill bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän höjas med 2 900 kronor. Vidare föreslås en höjning av anslagsposten till rörligt tillägg med 400 kronor.

Utskottet har funnit bärande skäl tala till förmån för förslaget om uppflyttning av gruvingenjörerna från lönegraden A 22 till lönegraden A 24 och tillstyrker alltså förslaget i fråga. Då beräkningen av anslaget i övrigt icke heller givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för bergsstaten:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
4 bergmästare	.....	A 29
3 gruvingenjörer	.....	A 24
4 kontorsbiträden	.....	A 4;

b) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 77 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 11 600
<hr/>	
Summa förslagsanslag kronor 89 900;	

c) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 89 900 kronor.

8:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 23 och 24), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 2 200 kronor, varav 1 500 kronor falla å reseersättningar och 700 kronor å expenser, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 18 200 kronor.

9:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 24—27), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 32 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 17 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 7 300
<hr/>	
Summa förslagsanslag kronor 57 900;	

b) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 57 900 kronor.

10:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 27 och 28), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 4 100 kronor, varav 1 600 kronor avse reseersättningar och 2 500 kronor avse expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 13 400 kronor.

11:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 28—30), att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 111 600 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 108 500 kronor.

Vid 1943 års riksdag inrättades en assistentbefattning vid inspektionen med ett arvode av 6 000 kronor. Kommerskollegium har nu framhållit, att befattningen trots att densamma två gånger ledigförklarats icke ännu kunnat i brist på kvalificerade sökande besättas. Orsaken vore enligt kollegii mening den, att arvodet tillmätts för lågt. Departementschefen har därför föreslagit, att arvodet höjes till 8 000 kronor.

Anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslås med hänsyn till löneklassuppflytningar m. m. höjda med 900 kronor respektive 200 kronor.

Utskottet har funnit skäl tala för att arvodet till den år 1943 inrättade assistentbefattningen höjes från 6 000 kronor till 8 000 kronor. Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke heller givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	81 300
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	8 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	9 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	13 000

Summa förslagsanslag kronor 111 600;

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 111 600 kronor.

12:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 30—32), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär dels en höjning med 500 kronor av anslagsposten till expenser, dels ock upptagande av en ny anslagspost, nämligen för publikationstryck och en motsvarande inkomstitel för försäljningsmedel, härrörande av publikationsverksamheten, därvid berörda anslagspost beräknats till 500 kronor och uppbördsmedlen till enahanda belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 16 300 kronor.

13:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 32 och 33), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en av belastningen å anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föranledd minskning med 1 200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	193 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	32 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	34 000

Summa förslagsanslag kronor 260 000;

b) till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 kronor.

14:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 33—36), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 10 000 kronor, avseende reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

15:o) **Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar. Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 15 och 16, s. 36 och 37) vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 700 kronor, varav 500 kronor avse reseersättningar och 200 kronor expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

- a) till *Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 24 900 kronor;
- b) till *Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 6 000 kronor.

16:o) **Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 37 och 38) att

dels till Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad föredragande statsrådet i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1944 anfört vid beviljande under år 1945 av torvlån från industrilånefonden i särskilda fall medgiva undantag från gällande lånebestämmelser.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10 200 kronor.

Anslaget har för nästa budgetår ansetts kunna minskas med 2 200 kronor.

Föredragande statsrådet har erinrat, att 1943 års riksdag (skr. nr 11 p. 21) bemyndigat Kungl. Maj:t att vid beviljande under år 1944 av torvlån från industrilånefonden i särskilda fall medgiva utlämnande av torvlån med belopp av intill 80 procent av anläggningskostnaderna. Detta medgivande har syns statsrådet böra utsträckas att gälla även för år 1945.

Utskottet har icke haft något att erinra mot den äskade medelsanvisningen. Vidare tillstyrker utskottet, att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet att medgiva undantag från gällande lånebestämmelser vid beviljande jämväl under år 1945 av torvlån från industrilånefonden.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

- a) till *Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor;
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1944 anförts vid beviljande under år 1945 av torvlån från industrilånefonden i särskilda fall medgiva undantag från gällande lånebestämmelser.

17:o) **Torvingenjörer m. fl.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 38), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Torvingenjörer m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 6 300 kronor.

18:o) **Instruktör i hemslöjd: Avlöning. Instruktör i hemslöjd: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 19 och 20, s. 38 och 39), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en ökning med 300 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

a) till *Instruktör i hemslöjd: Avlöning* ett anslag av 6 700 kronor;

b) till *Instruktör i hemslöjd: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 300 kronor.

19:o) **Navigationsskolorna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, s. 39—41) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för navigationsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Navigationsskolorna: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 436 100 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 439 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås dels sänkt med 13 000 kronor på grund av att fyra lärarplatser beräknas icke bli besatta med ordinarie innehavare, dels ock uppräknad med 4 300 kronor, enär två vaktmästartjänster förväntas bli besatta med ordinarie innehavare. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslås höjd med 6 000 kronor, beroende dels på att medel ansetts böra beräknas för ytterligare en extra lärare under hela läsåret och en under halva läsåret dels ock på att avlöningar till vaktmästare under denna anslagspost bortfalla. De särskilda uppbördsmedlen ha ansetts böra upptagas med ett förhöjt belopp av 200 kronor.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag, som innebär en sänkning av anslaget i förhållande till löpande budgetår med 2 900 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för navigationsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	291 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	2 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	111 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	46 000
Summa kronor		450 000

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	kronor	13 900
Nettoutgift kronor		436 100;

b) till *Navigationsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 436 100 kronor.

20:o) **Navigationsskolorna: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 41—43), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 1 900 kronor, huvudsakligen avseende expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 29 000 kronor.

21:o) **Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 43 och 44), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna*: *Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 2 400 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

22:o) **Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 44—47) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för Sveriges geologiska undersökning;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 294 500 kronor.

Från anslagen till undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m. samt till undersöknings- och förberedande gruvarbeten bestridas avlöningskostnaderna för en avdelningschef för gruvarbetena i lönegrad Eo 28 samt till ytterligare ett antal vid ämbetsverket anställda icke-ordinarie befattningshavare, däribland en assistent i lönegrad Eo 21, löneklass 20, en assistent i lönegrad Eo 19, löneklass 19, en expeditivakt i lönegrad Eo 5, löneklass 5, en gruvfogde samt en kassör och räkenskapsförare, vilka sistnämnda båda befattningshavare åtnjuta envar årligt arvode av 6 900 kronor jämte kristillägg därå enligt det s. k. ramavtalet, för närvarande utgående med ett belopp av 993 kronor.

Departementschefen föreslår, att avlöningarna till samtliga dessa befattningshavare utbrytas ur förenämnda anslag samt inräknas i den å nu ifrågavarande avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. För att bereda gruvfogden och kassören-räkenskapsföraren pensionsrätt föreslås vidare, att dessa befattningshavare göras till extra ordinarie med placering i 16:e respektive 14:e lönegraden, varjämte de böra komma i åtnjutande av ett särskilt lönetillägg. Slutligen föreslås att den för närvarande i lönegrad Eo 19 placerade assistentbefattningen uppflyttas i lönegrad Eo 21.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag om överflyttning till förevarande anslag av avlöningskostnaderna för vissa icke-ordinarie befattningshavare, vilka kostnader nu bestridas från andra anslag, har icke givit utskottet anledning till erinran. Ej heller har utskottet haft något att invända mot förslaget, i vad det avser ändrad löneställning för vissa av dessa befattningshavare. Den av departementschefen förordade personalförteckningen tillstyrkes av utskottet. Den

verkställda beräkningen av avlöningsstaten har lämnats utan erinran av utskottet, som alltså tillstyrker det äskade anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för Sveriges geologiska undersökning:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 överdirektör		B 1
8 statsgeologer		A 27
1 museiföreståndare		A 27
1 kemist		A 27
1 sekreterare		A 26
1 kansliskrivare		A 11
1 ritare		A 11
1 preparator		A 10
1 förste expeditionsvakt		A 7
2 expeditionsvakter		A 5
1 kontorsbiträde		A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än den 20:e.

1 avdelningschef	Eo 28
2 assistenter	Eo 21
7 geologer	Eo 21
1 laborator	Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 164 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 133 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 42 700

Summa förslagsanslag kronor 340 000;

c) till *Sveriges geologiska undersökning*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

23:o) **Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 47—49), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 3 200 kronor, varav 2 000 kronor avse reseersättningar och 1 200 kronor expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 108 200 kronor.

24:o) **Sveriges geologiska undersökning: Instrumentutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 49 och 50), vilket innebär medelsanvisning för komplettering av geokemiska laboratoriets apparatutrustning, får utskottet under erinran, att 1939 års lagtima riksdag för laboratoriets utrustning m. m. anvisat 34 600 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Instrumentutrustning* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 21 800 kronor.

25:o) **Sveriges geologiska undersökning: Undersökningsarbeten å områden, som äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m. Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna 27 och 28, s. 50—56) att för budgetåret 1944/45 anvisa

dels till *Sveriges geologiska undersökning: Undersökningsarbeten å områden, som äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.* ett reservationsanslag av 115 000 kronor;

dels ock till *Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvarbeten* ett reservationsanslag av 486 000 kronor.

För undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m. har riksdagen under en följd av år anvisat anslag. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 132 000 kronor.

Utöver detta anslag har riksdagen, likaledes under en följd av år, till undersöknings- och förberedande gruvarbeten anvisat reservationsanslag till belopp varierande mellan 310 000 kronor och 595 000 kronor, vilket sistnämnda belopp motsvarar anslaget för innevarande budgetår.

Sveriges geologiska undersökning har för nästa budgetår beräknat förstnämnda anslag till 132 000 kronor och sistnämnda anslag till 513 200 kronor. Mot de av ämbetsverket framlagda planerna och kostnadsberäkningarna för det fortsatta arbetet har departementschefen intet annat haft att erinra än att, i enlighet med vad som föreslagits vid behandlingen av ämbetsverkets

avlöningsanslag, medelsanvisningen under nu ifrågavarande båda anslag bör nedsättas med de för avlöningar till två assistenter, en expeditionsvakt, en avdelningschef för gruvarbetena, en kassör och räkenskapsförare samt en gruvfogde upptagna beloppen.

Anslaget till undersöknings- och försvarsarbeten m. m. har ansetts böra erhålla den ändrade benämning, som föranledes av att efter genomförandet av 1938 års gruvlagstiftning försvarsarbeten icke längre förekomma.

Mot den verkställda beräkningen av förenämnda båda anslag har utskottet icke funnit anledning till erinran. I fråga om desamma torde efter beslut av Kungl. Maj:t — i den mån så kan finnas påkallat under arbetenas gång — förskjutningar i arbetsprogrammen få ske och i samband härmed jämkningar vidtagas i kostnadsfördelningen mellan de olika anslagsposterna.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

a) till *Sveriges geologiska undersökning: Undersökningsarbeten å områden, som äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade, m. m.* ett reservationsanslag av 115 000 kronor;

b) till *Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvarbeten* ett reservationsanslag av 486 000 kronor.

26:o) **Vissa kostnader för statens gruvegendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 56 och 57), vilket innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

27:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 57—62) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 466 200 kronor.

Departementschefen har funnit skäligt, att några — och då särskilt de i tjänsten äldsta — av de tillfälliga biträden, som visats fylla ett fortlöpande behov av arbetskraft, erhålla den tryggare ställning som ett överförande till

extra ordinarie tjänst för dem skulle innebära. Vidare har departementschefen ansett berättigat, att vissa redan befintliga extra ordinarie befattningar uppflyttas i högre lönegrader. I enlighet härmed föreslås inrättande av följande befattningar, nämligen en ingenjör i Eo 17, två assistenter i Eo 15, fyra provberedare i Eo 7 och två diskerskor i Eo 1. Vidare föreslås, att fyra ingenjörsbefattningar i Eo 12 uppflyttas till assistentbefattningar i Eo 15.

I övrigt innebär Kungl. Maj:ts förslag i huvudsak allenast viss av emottagna avlöningsförhöjningar föranledd höjning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Utskottet.

Utskottet finner goda skäl tala till förmån för en förbättring av tjänsteförhållandena inom statens provningsanstalt genom att viss tillfällig personal överföres till extra ordinarie anställning och möjlighet beredes till högre lönegradsplacering i vissa fall. Mot Kungl. Maj:ts i sådant hänseende framlagda förslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Då Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt tillstyrkes, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	209 600
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	121 900
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	100 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	47 300

Summa förslagsanslag kronor 480 000;

b) till *Statens provningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

28:o) **Statens provningsanstalt: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 62—64), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 3 000 kronor, avseende övriga utgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 123 000 kronor.

29:o) **Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 64 och 65), vilket innebär anvisande av återstoden av det för ändamålet ursprungligen beräknade beloppet, 64 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 kronor.

30:o) **Statens provningsanstalt: Utrustning av byggnad för ett laboratorium för betongtekniska provningar.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 65) och under erinran, att för ändamålet beräknats 80 000 kronor, av vilket belopp 1943 års riksdag anvisat 45 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Utrustning av byggnad för ett laboratorium för betongtekniska provningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

31:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 65—70) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för flygtekniska försöksanstalten;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45,

dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 358 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 351 000 kronor.

För skötseln av den höghastighetstunnel vid flygtekniska försöksanstalten, vartill byggnads- och utrustningsanslag av 1943 års riksdag beviljats å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 och som nu är under utbyggnad, föreslås böra beräknas 1 avdelningsingenjör i lönegrad Eo 24, 1 ritare och mättekniker i lönegrad Eo 15 och 1 laboratoriebiträde i lönegrad Eo 7.

Genom ovannämnda förslag skulle anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal komma att ökas med 16 000 kronor. Härtill komma 2 000 kronor för att möjliggöra löneklassuppflyttningar. Å andra sidan kan anslagsposten minskas med 13 000 kronor, vilket belopp avsetts för avlöning av två extra ingenjörer i avbidan på att en å ordinarie stat uppförd förste avdelningsingenjörsbefattning besattes. Sistnämnda befattning

har nu tillsatts. Anslagsposten till rörligt tillägg har ansetts böra höjas med 2 000 kronor.

Utskottet. Mot den för skötseln av höghastighetstunneln vid flygtekniska försöksanstalten beräknade personaluppsättningen har utskottet icke något att erinra liksom ej heller mot den för ifrågavarande personal föreslagna löneställningen. Då Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt tillstyrkes, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för flygtekniska försöksanstalten:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat		
1 överdirektör		C 10
2 avdelningschefer		C 5
1 förste avdelningsingenjör		C 3
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.		
1 förste avdelningsingenjör		Eo 27
3 avdelningsingenjörer		Eo 24
2 avdelningsingenjörer		Eo 22;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	53 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	177 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, förslagsvis	»	100 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	27 500

Summa förslagsanslag kronor 358 000;

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 358 000 kronor.

32:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 70—72) och under erinran, att motsvarande anslag för innevarande budgetår är uppfört med 198 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

33:o) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 72—82) att

- dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för statens hantverksinstitut,
- dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45,
- dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 194 500 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 182 500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär dels överförande till extra ordinarie anställning av en elektroingenjör och en snickeritekniker med placering i lönegraderna Eo 21 respektive Eo 18, vilka båda befattningshavare för närvarande åtnjuta arvode envar med 7 200 kronor för år, dels ock inrättande av tre nya arvodesbefattningar med enahanda löneförmåner samt avsedda för en bokföringskonsulent, en bagerikonsulent och en målerikonsulent. I anslutning härtill bör anslagsposten till arvoden m. m. höjas med 7 200 kronor. Vidare kommer anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal att ökas med 3 300 kronor. Hänsyn har därvid tagits till att ett bifall till förslaget om inrättandet av tre nya arvodestjänster medför en reduktion med 10 000 kronor i det till ersättning åt speciallärare avsedda beloppet. Anslagsposten till rörligt tillägg har ansetts böra höjas med 1 500 kronor.

Statens hantverksinstitut har hos Kungl. Maj:t hemställt om löneanslag med 7 200 kronor per år för anställande av en bagerikonsulent vid institutets bageri och laboratorium. Konsulenten skulle utföra viss vetenskaplig forskning i samband med konsultativ verksamhet för bagerinäringens utövare i landet samt vara ledare för och lärare vid de mästarcurser inom bageriyrket, som institutet årligen anordnar i samband med bagerinäringens riksorganisation, Sveriges bageriidkareförening. Departementschefen har funnit lämpligt, att den nu ifrågasatta forskningen på förevarande område förläggas till hantverksinstitutet samt att bageriidkareföreningen lämnar bidrag till kostnaderna härför, vilket bidrag må användas jämväl till förstärkning av bagerikonsulentens löneförmåner i syfte att till befattningen måtte kunna förvärfvas en person med framstående vetenskapliga kvalifikationer. Det har syntts departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan överenskommelse träffats med föreningen, meddela närmare bestämmelser angående bidragets användning.

Utskottet.

Mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag har utskottet icke haft något att erinra. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, efter särskild framställning medgiva överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, under villkor att inkomsten av kursavgifter kan förväntas komma att stiga i minst motsvarande omfattning. Vad departementschefen föreslagit i fråga om åtgärder för främjande av den bageritekniska forskningen har utskottet lämnat utan erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för statens hantverksinstitut:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 föreståndare	.....	C 6
1 verkstadschef	.....	C 3
1 verkmästare	.....	A 14
1 kontorist	.....	A 9
1 portvakt, tillika eldare	.....	A 5
1 kontorsbiträde	.....	A 4
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.		
1 laboratorieföreståndare	.....	Eo 26
1 elektroingenjör	.....	Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	.....	kronor 38 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	.....	» 41 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	.....	» 86 200
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	.....	» 18 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	.....	» 10 500

Summa förslagsanslag kronor 194 500;

c) till *Statens hantverksinstitut*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 194 500 kronor.

34:o) **Statens hantverksinstitut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 82—86), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär dels en ökning av utgifterna (expenser) med 11 000 kronor, dels ock en ökning av de särskilda uppbördsmedlen (inkomster å informationsverksamheten) med 13 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 12 500 kronor.

35:o) **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 86—88), som innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

36:o) **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, s. 88—93) att till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 160 000 kronor.

Föredragande statsrådet föreslår, att jämväl för nästa budgetår beräknas dels ett belopp av 120 000 kronor för bestridande av den genom ingenjörsvetenskapsakademien bedrivna forskningen å kraft- och bränsleområdet, dels ock ett belopp av 40 000 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna vid den under akademiens ledning stående bränsletekniska försöksstationen, att ställas till akademiens förfogande på i huvudsak enahanda sätt som gäller eller är avsett att gälla beträffande motsvarande för innevarande budgetår beräknade belopp.

Föredragande statsrådets förslag innebär vidare, att i förevarande anslag inräknas ett belopp av 10 000 kronor för kompletterings- och ändringsarbeten inom försöksstationen.

Med erinran om att riksdagen tidigare anvisat sammanlagt 800 000 kronor till uppförande av byggnader för den bränsletekniska försöksstationen och tillhoppa 207 000 kronor till utrustning av byggnaderna vill utskottet icke motsätta sig, att riksdagen anvisar ytterligare ett belopp av 10 000 kronor för

Utskottet.

vissa ändrings- och kompletteringsarbeten inom stationen. Enligt utredningen i ärendet skulle stationens inredning och utrustning härmed bliva komplett och fullt ändamålsenligt anordnad. Mot beräkningen av anslaget i övrigt eller mot vad föredragande statsrådet i samband därmed anfört har utskottet icke heller något att invända.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

37:o) **Statens tekniska forskningsråd.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 93 och 94), som innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

38:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 94 och 95) att till Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

Anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning är för innevarande budgetår uppfört med 700 000 kronor.

Då anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning är avsett att användas även för sådana arbeten av mer eller mindre forskningsbetonad karaktär, till vilka bidrag tidigare kunde utgå ur anslaget till undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m., har det syntts departementschefen lämpligt, att förstnämnda anslag erhåller en något ändrad beteckning.

För ändamålet har för nästa budgetår äskats ett anslag av 700 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet har icke haft något att erinra mot den föreslagna ändrade anslagsbeteckningen liksom ej heller mot att för ifrågavarande ändamål anvisas för nästa budgetår ett anslag av 700 000 kronor eller således samma belopp som för innevarande budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

39:o) **Statens kommitté för byggnadsforskning. Byggnadsforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 42 och 43, s. 95 och 96) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats för ifrågavarande ändamål samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

- a) till *Statens kommitté för byggnadsforskning* ett förslagsanslag av 40 000 kronor;
- b) till *Byggnadsforskning* ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

40:o) **Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 96 och 97) och under erinran, dels att de driftkostnader, som skola finansieras med statsmedel, vid full drift uppskattats till 420 000—440 000 kronor för år, dels ock att driften vid institutet beräknas icke kunna komma i full gång redan från början av budgetåret 1944/45, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 220 000 kronor.

41:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet.** I propositionen nr 160 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 mars 1944, föreslagit riksdagen att till Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet för budgetåret 1944/45 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 34 200 kronor.

Enligt riksdagens skrivelse den 22 juni 1943, nr 327, har riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen den 9 april 1943, nr 201, därom gjorda förslag *dels* godkänt vid statsrådsprotokollet över handelsärenden för sistnämnda dag fogat avtal med stiftelsen Svensk textilforskning angående ordnande av central forskningsverksamhet rörande textila produkter samt deras framställning och användning, *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att, i den mån så befunes påkallat och lämpligt, överenskomma med stiftelsen om jämkning i avtalet, *dels* ock till uppförande av byggnad för textilforskning för budgetåret 1943/44 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisat ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

Jämlikt förenämnda, den 18 februari 1943 preliminärt upprättade avtal mellan kronan och stiftelsen Svensk textilforskning, vilket sedermera av Kungl. Maj:t godkänts genom beslut den 8 juli 1943, skall staten, såvitt nu är i fråga, bidra till gäldande av hela kostnaden för dels ersättningar till ordföranden och av Kungl. Maj:t förordnade ledamöter i styrelsen för Svenska textilforskningsinstitutet, dels ock grundlöner jämte vissa tillägg därå åt samt pensions-

avgifter för en del av institutets personal. Innan beslut om och tillstånd till uppförande av byggnad för institutet meddelats har något särskilt anslag för uppfyllande av denna statens bidragsskyldighet icke ansetts erforderligt. Visserligen har i och med förordnandet av statens representanter i styrelsen för institutet behov av medel till arvoden och reseersättningar åt dessa representanter uppkommit, men kostnaderna i fråga ha syntillsvidare lämpligen kunna bestridas av tionde huvudtitelns kommittéanslag.

Sedan numera beslut och tillstånd av nyss angiven innebörd meddelats, har emellertid frågan om särskild medelsanvisning för att sätta staten i stånd att avtalsenligt bidra till institutets personalkostnader aktualiserats. Sålunda har institutstyrelsen beräknat, att byggnaden för institutet skall vara fullt färdig i mars 1945 samt att institutet då omedelbart skall kunna börja sin vetenskapliga verksamhet. Viss del av personalen vid institutet anser styrelsen emellertid behöva anställas betydligt tidigare. I anslutning härtill har styrelsen beräknat ett behov av statsmedel till ett sammanlagt belopp av 24 600 kronor komma att föreligga under budgetåret 1944/45 för bestridande av statens andel av grundlöner och bidrag till pensionsavgifter.

Mot denna beräkning skulle visserligen, framhåller departementschefen, i ett par hänseenden erinringar kunna framställas. Sålunda är det meddelade byggnadstillståndet förbundet med det förbehållet, att byggnadsföretaget icke må under tiden den 16 april—den 15 oktober bedrivas utan särskilt medgivande därtill, vilket kan föranleda att färdigställandet av byggnaden fördröjes. Vidare torde, även om byggnadsarbetet kommer att bedrivas enligt styrelsens beräkning, staten icke enligt avtalet vara skyldig att börja bidra till föreståndarens avlönande redan åtta månader innan någon verksamhet i den planerade institutsbyggnaden kan antagas komma i gång. Vad den förstnämnda erinringen beträffar synes det departementschefen dock säkrast att vid anslagsberäkningen förutsätta, att byggnadsföretaget kommer att även under sommarhalvåret få bedrivas i sådan omfattning att byggnaden blir fullt färdig före utgången av nästkommande budgetår. Beträffande den andra erinringen har departementschefen framhållit, att de skäl, som redan föranlett staten att åtaga sig ganska vittgående förpliktelser till fromma för den tekniskvetenskapliga forskningen på nu förevarande tillverkningsområde, enligt departementschefens mening även tala för anställandet snarast möjligt av en föreståndare för det blivande textilforskningsinstitutet. Härigenom skulle nämligen otvivelaktigt beredas ökade möjligheter att omedelbart efter färdigställandet av institutet effektivt utnyttja forskningsresurserna därstädes, varjämte under tiden dessförinnan föreståndaren skulle kunna lämna värdefullt bidrag vid planeringen av institutets inredning och utrustning. Mot styrelsens uppskattning av statens bidrag till personalkostnaderna under nästkommande budgetår har departementschefen därför ingen erinran att göra.

Till det av styrelsen beräknade beloppet, 24 600 kronor, bör emellertid enligt departementschefen till en början läggas ett belopp av 2 700 kronor till bestridande av arvoden och reseersättningar till statens representanter i institutets styrelse. När staten enligt avtalet jämväl har att gälla kostnaderna

för rörligt tillägg och kristillägg å grundlönerna till den del av personalen, vars avlöning bekostas av statsmedel, synes departementschefen kostnaden för sådana tillägg, i runt tal 6 900 kronor, ytterligare böra tagas i beräkning. Sammanlagda statsbidraget skulle alltså sluta å (24 600 + 2 700 + 6 900 =) 34 200 kronor. Anslaget har ansetts lämpligen böra givas förslagsanslags natur.

Utskottet vill erinra, att innevarande års riksdag anvisat för budgetåret 1944/45 ett investeringsanslag av 400 000 kronor till uppförande av byggnad för textilforskning.

Utskottet.

Vad beträffar frågan om statens bidrag till institutets personalkostnader m. m. kan utskottet helt ansluta sig till vad departementschefen härutinnan anfört och föreslagit. Utskottet tillstyrker alltså, att statsbidraget för nästa budgetår bestämmes till 34 200 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 34 200 kronor.

42:o) **Aktiebolaget Ceaverken: Upprätthållande av bolagets drift.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 97—100) att till Aktiebolaget Ceaverken: Upprätthållande av bolagets drift för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

Av behandlingen vid 1943 års riksdag av frågorna rörande statsbidrag till upprätthållande av Aktiebolaget Ceaverkens drift och till utförande av forskning med syfte att för bolaget möjliggöra en på inhemska råvaror grundad tillverkning framgår, att man kunde räkna med behov av fortsatt medelsanvisning för dessa ändamål. Det förutsattes sålunda, att så länge bolagets tillverkning av röntgenfilm på grund av begränsad tilldelning av importerat filmunderlag endast uppginge till hälften av bolagets kapacitet och bolaget icke erhöle nämnvärd vinst av sin röntgenpapperstillverkning, bolaget skulle behöva ett årligt drifttillskott om 30 000 kronor. Vidare räknade man med att åtminstone för den närmaste framtiden ett årligt belopp om 50 000 kronor borde för forskningsändamål ställas till bolagets förfogande.

I en den 11 november 1943 dagtecknad skrift har *styrelsen för Aktiebolaget Ceaverken* hemställt, att för budgetåret 1944/45 måtte anvisas till upprätthållande av bolagets drift ett anslag å 30 000 kronor och till vissa forskningsarbeten ett anslag å 50 000 kronor.

Departementschefen har med anledning härav anfört följande.

Vad nu till en början angår bolagets framställning i vad den avser fortsatt statligt driftunderstöd med 30 000 kronor, är härutinnan upplyst, att den bolaget medgivna tilldelningen av filmunderlag från statens reservförrådsnämnd nyligen ökats, så att den numera motsvarar omkring två tredje-

delar av behovet vid fullt utnyttjande av bolagets förmåga att tillverka röntgenfilm, samt att denna tilldelning sannolikt kan bibehållas oförändrad till utgången av budgetåret 1944/45. Enär vid en sålunda ökad tillverkning driftunderskottet torde minskas ungefär proportionellt med produktionsökningen, då det vidare vid nu upplysta förhållande måste antagas, att driftunderskottet under nu löpande budgetår blir något mindre än tidigare beräknats och att följaktligen det för underskottets täckande avsedda reservationsanslaget delvis kommer att stå till förfogande för ändamålet även under nästkommande budgetår, och då man slutligen synes kunna räkna med åtminstone något ökad vinst på bolagets tillverkning av röntgenpapper och annat fotografiskt papper, anser jag mig allenast i så måtto böra förorda bolagets framställning i denna del, att för upprätthållande av bolagets drift under budgetåret 1944/45 avses ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

Beträffande bolagets hemställan om understöd med 50 000 kronor för fortsatt forskning vill jag framhålla, att det, även om utsikterna att genom dylik forskning få till stånd en uteslutande på inhemska råvaror grundad tillverkning av röntgenfilm och flygfilm alltjämt äro ovissa, icke synes vara anledning att nu avbryta denna verksamhet. Med hänsyn härtill förordar jag, i likhet med samtliga i ärendet hörda myndigheter, att ytterligare medel ställas till förfogande för ändamålet. Enligt vad jag inhämtat torde dock ett till 40 000 kronor reducerat belopp vara tillräckligt härför.

Utskottet.

På av departementschefen anförda skäl finner sig utskottet kunna tillstyrka, att statligt driftunderstöd beviljas aktiebolaget Ceaverken även för nästa budgetår och att bidraget bestämmes till 20 000 kronor.

Vad angår den i samband med tillverkningen av röntgenfilm m. m. pågående forskningsverksamheten är utskottet ense med departementschefen om att denna verksamhet icke nu bör avbrytas, även om, såsom departementschefen framhållit, utsikterna att genom dylik forskning få till stånd en uteslutande på inhemska råvaror grundad tillverkning av film alltjämt äro ovissa. Utskottet tillstyrker alltså, att forskningsmedel ställas till förfogande jämväl för nästa budgetår, och har icke något att erinra mot det för ändamålet äskade anslaget av 40 000 kronor.

Beträffande anslaget till forskningsverksamheten kommer utskottet att göra hemställan under närmast följande punkt.

Med avseende å nu förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Aktiebolaget Ceaverken: Upprätthållande av bolagets drift* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

43:o) **Aktiebolaget Ceaverken: Vissa forskningsarbeten.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 100) hemställa,

att riksdagen må till *Aktiebolaget Ceaverken: Vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

44:o) **Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47, s. 100 och 101) att till Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *I. Persson m. fl.* (I: 60) och den andra inom andra kammaren av herr *Hj. R. Nilson* i Spånstad *m. fl.* (II: 113), vari hemställts,

att riksdagen måtte för budgetåret 1944/45 anvisa dels ett reservationsanslag å 3 miljoner kronor till hantverkslånefonden, dels medel att användas till statsbidrag för vidgad konsulentverksamhet inom småindustrien och hantverket;

samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära dels att villkor och bestämmelser för lån ur hantverkslånefonden ändras i överensstämmelse med vad i motionerna angivits, dels att yrkesundervisningen för den hantverksbetonade företagsamheten på allt sätt befrämjas;

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *B. Ohlin m. fl.* (I: 244) och den andra inom andra kammaren av herr *O. E. Sandberg m. fl.* (II: 354), vari hemställts, att riksdagen måtte

dels höja anslaget till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri till 105 000 kronor,

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt det organ, som får till uppgift att förbereda den ekonomiska och sociala efterkrigspolitiken, att utreda hantverkets och småindustriens omställnings- och anpassningsproblem;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *E. Severin* i Gävle och *F. Persson* i Växjö väckt motion (II: 243), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning med uppdrag att undersöka möjligheterna att ytterligare främja tillkomsten av småindustri på landsbygden samt utarbeta förslag till åtgärder i detta syfte.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna II: 113, I: 244 och II: 243.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 82 000 kronor. Av ifrågavarande anslag jämte från föregående budgetår kvarstående reservation å 3 000 kronor har Kungl. Maj:t genom beslut den 20 augusti 1943 utdelat följande bidrag till:

Norrbottnens småindustriförening u. p. a.	kronor	9 500
Västerbottnens företagareförening u. p. a.	»	9 000
Jämtlands läns företagareförening u. p. a.	»	8 000
Västernorrlands läns företagareförening u. p. a.	»	9 000
Gävleborgs läns företagareförening u. p. a.	»	8 000
Värmlands läns företagareförening u. p. a.	»	8 000
Bohusläns företagareförening u. p. a.	»	8 500
Sveriges hantverks- och småindustriorganisation	»	25 000

Summa kronor 85 000.

Med skrivelse den 24 augusti 1943 har *kommerskollegium* överlämnat till kollegium inkomna ansökningar från förenämnda föreningar och organisation om statsunderstöd för budgetåret 1944/45 å respektive 9 500 kronor, 9 000 kronor, 9 000 kronor, 9 000 kronor, 10 000 kronor, 14 950 kronor och 25 000 kronor.

Kommerskollegium framhåller för egen del, att kollegium — trots föreliggande ökade medelsbehov — ansåge sig böra begränsa sitt anslagsäskande för nästa budgetår till 85 000 kronor eller samma belopp som inräknat reservationen å 3 000 kronor stått till förfogande för innevarande budgetår.

Departementschefen har tillstyrkt, att jämväl under nästkommande budgetår statsbidrag må beviljas för den av företagarföreningarna och Sveriges hantverks- och småindustriorganisation bedrivna upplysnings- och organisationsverksamheten samt att för möjliggörande härav å riksstaten upptages ett anslag motsvarande sammanlagda beloppet av de under innevarande budgetår utdelade bidragen eller 85 000 kronor. Fördelningen av beloppet har syntts departementschefen få bero på prövning framdeles av Kungl. Maj:t.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att frågan om statligt stöd för hantverks- och småindustriverksamheten sedan länge varit föremål för statsmakternas särskilda uppmärksamhet. De statliga bidragen till upplysnings- och organisationsverksamhet på ifrågavarande område hava också undergått en betydande ökning. De statliga åtgärderna hava närmast syftat till att genom länsvis uppbyggd organisation genom föreningar, som kunna taga initiativ till och leda verksamheten, underlätta för vissa befolkningsgrupper att genom idkande av hantverk och småindustri erhålla förbättrade utkomstmöjligheter. Visst belopp har jämväl utgått till den upplysnings- och organisationsverksamhet, som bedrivs av Sveriges hantverks- och småindustriorganisation.

Hantverks- och småindustrien har emellertid alltjämt betydande problem att brottas med. Sålunda må framhållas, att den tekniska och ekonomiska utvecklingen fortgått i sådant tempo, att vissa svårigheter uppkommit för småföretagsamheten att följa densamma. Möjligheterna för denna företagsamhet att lösa sina rationaliseringsproblem äro begränsade. Ett annat problem är kredit- och finansieringssvårigheterna. Den förestående omställningen av näringslivet till fredsproduktion kommer vidare även för hantverkets och småindustriens vidkommande att medföra svårigheter. I detta sammanhang må framhållas, att efterkrigsproblemen redan nu äro föremål för utredningar med avseende å industrien i allmänhet och jordbruket. Det ligger vikt uppå att småföretagens speciella omställnings- och anpassningsproblem ägnas uppmärksamhet.

Enligt utskottets mening är det sålunda angeläget, att åtgärder vidtagas från statens sida i syfte att i skilda avseenden stödja småindustriens och hantverkets produktions- och avsättningsmöjligheter. Såsom ett led bland åtgärder för lösandet av landsbygdens befolkningsproblem synes vidare påkallat, att undersökning sker av möjligheterna för staten att medverka till

främjandet av tillkomsten av nya småindustrier särskilt på de orter på landsbygden, där tendenser till befolkningsminskning göra sig gällande.

I förenämnda till utskottet remitterade motioner hava framförts förslag, vilka syfta till en förbättring av utsikterna för hantverkets och småindustriens framtida bestånd, därvid ytterligare statligt stöd påkallats närmast i av utskottet ovan angivna hänseenden. Till vad i motionerna anförts kan utskottet i allt väsentligt ansluta sig. Utskottet vill emellertid förutskicka, att, innan resultatet föreligger av den utredning, som utskottet nedan föreslår böra komma till stånd, och överblick därmed vunnits rörande hithörande förhållanden, utskottet icke är berett tillstyrka, att statens bidragsverksamhet på ifrågavarande område nu utökas. Med hänsyn härtill finner utskottet sig nödsakat avstyrka det i motionerna I: 60 och II: 113 väckta förslaget om anvisande av 3 000 000 kronor till hantverkslånefonden samt det begärda bidraget till konsulentverksamheten ävensom det i motionerna I: 244 och II: 354 väckta förslaget om höjning av förevarande anslag med 20 000 kronor.

Såsom i motionen II: 243 framhållits upptog 1940 års hantverks- och småindustriutredning frågan om främjandet av småindustrien speciellt på landsbygden endast i den mån hantverkets och småindustriens intressen sammanföll med landsbygdens. En ytterligare utredning, som toge sikte på landsbygdens speciella intressen i berörda avseende, finner utskottet i likhet med motionären vara av behovet påkallad. Därvid böra, såsom motionären närmast avsett, utredas hantverkets och småindustriens lånemöjligheter. En undersökning bör ske i vad mån och i vilken utsträckning statligt stöd bör givas åt nuvarande företagsföreningar i syfte att för dem möjliggöra en mera omfattande verksamhet. Vidare böra undersökas förutsättningarna för tillskapandet av nya företagsföreningar. Den av utskottet ovan berörda frågan rörande statens medverkan till främjandet av nya småindustrier på landsbygden bör därjämte bliva föremål för övervägande ävensom det i motionerna I: 60 och II: 113 behandlade icke betydelselösa spørsmålet rörande planläggningen av yrkesundervisningen för den hantverksbetonade företagsamheten.

I motionerna I: 60 och II: 113 har därjämte föreslagits en direkt för hantverket och småindustrien avpassad låneverksamhet. Motionärerna hava därvid tänkt sig en organisation av hantverksstödet efter samma eller liknande linjer som inom egnahemsverksamheten. Enligt motionärernas mening bör stödet lämnas i den formen, att de redan existerande statliga lånefonderna förstärkas. Vad städerna beträffar skulle fonderna därvid efter ändring av för dem gällande reglementen under betryggande former få disponeras för utlåning genom sparbanker och kreditföreningar. För landsbygdens del hava motionärerna framhållit lämpligheten av att jordbrukskassornas redan uppbyggda och på landsbygdens förhållanden inriktade organisation tages i anspråk. Utskottet anser dessa uppslag vara förtjänta av uppmärksamhet, då ett realiserande av desamma skulle åvägabringa en effektiv kontakt mellan låntagare och långgivare men vill samtidigt förordna, att även frågan om lämpligheten av sparbankernas medverkan blir föremål för prövning. Utskot-

tet vill därför föreslå, att förevarande spörsmål göras till föremål för särskilt övervägande i samband med den av utskottet föreslagna utredningen.

Såsom utskottet ovan framhållit, är det angeläget, att uppmärksamhet ägnas hantverkets och småindustriens intressen vid planeringen av efterkrigsproblemen, alldenstund även småföretagarna komma att ställas inför svårigheter, när omställningen till fredsförhållanden skall äga rum. Särskilt torde detta gälla exportmöjligheterna. I motionerna I: 244 och II: 354 har denna fråga upptagits till närmare behandling. Utskottet finner i likhet med motionärerna lämpligt, att spörsmålet om hantverkets och småindustriens omställnings- och anpassningsproblem blir föremål för utredning, vilken utredning lämpligen bör ske i samband med planeringen av den ekonomiska och sociala efterkrigspolitiken.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under den nu behandlade punkten har utskottet icke funnit anledning till erinran. Vid sådant förhållande och under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I. i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 60 och II: 113 ävensom I: 244 och II: 354, i vad dessa motioner avse förhöjt statsbidrag, till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor;

II. avslå motionerna I: 60 och II: 113 i vad de avse anslag till statens hantverkslånefond;

III. med bifall till motionerna I: 60 och II: 113 samt II: 243, förstnämnda båda motioner i vad de icke behandlats under I. och II. ovan, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning med uppgift att i enlighet med vad i motionerna och av utskottet anförts undersöka möjligheterna för främjande av hantverkets och småindustriens utveckling;

IV. med bifall till motionerna I: 244 och II: 354, i vad motionerna icke behandlats under I. ovan, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte i samband med planeringen av den ekonomiska och sociala efterkrigspolitiken låta verkställa utredning av hantverkets och småindustriens omställnings- och anpassningsproblem.

45:o) **Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 101 och 102) att till Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår är till resestipendier för yrkesutbildning upptaget ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Enligt vad som förutsatts under behandlingen vid 1943 års riksdag av frågan om inrättandet av en överstyrelse för yrkesutbildning (prop. nr 232; r. skr. nr 414) skall till nämnda överstyrelse överflyttas handläggningen av frågor rörande resestipendier för yrkesutbildning med undantag för ärenden avseende resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, vilka senare ärenden alltjämt skola handläggas av kommerskollegium. Enligt kungörelsen den 3 oktober 1936 (nr 523) må resestipendium till sådan tekniker lämnas endast för studieresa utomlands, och bör dylik resa i allmänhet avse tagande av anställning inom yrket.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har kommerskollegium hemställt, att för budgetåret 1944/45 måtte till resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker anvisas ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att, ehuru det för närvarande är vanskligt att bedöma möjligheterna att under nästa budgetår företaga utländska studieresor av nu ifrågavarande slag, det dock enligt hans mening är välbetänkt, att medel finnas tillgängliga för ändamålet, därest förhållandena då medgiva ett återupptagande av studieresorna i mera normal omfattning än som under de senaste budgetåren varit fallet. Departementschefen har därför tillstyrkt kommerskollegii förslag om upptagande å riksstaten för nästa budgetår av ett anslag å 5 000 kronor för resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker. Anslaget har ansetts böra anvisas såsom reservationsanslag.

I likhet med departementschefen anser utskottet sig kunna tillstyrka, att medel till resestipendier, varom här är fråga, anvisas och att för ändamålet uppföres ett reservationsanslag av 5 000 kronor å riksstaten för nästa budgetår.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

46:o) Befrämjande av hemslöjden. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 103—105), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

47:o) Bidrag till svenska slöjdföreningen. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 105) att såsom Bidrag till svenska slöjdföreningen för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *H. Nordenson m. fl.* (I: 243) och den andra inom andra kammaren av herr *H. Hallén m. fl.* (II: 146), vari hemställts, att riksdagen måtte öka det i statsverkspropositionen upptagna anslaget för budgetåret 1944/45 med 5 000 kronor till 10 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen II: 146.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 5 000 kronor.

Svenska slöjdföreningen har för nästa budgetår begärt ett anslag av 25 000 kronor. Kommerskollegium har ansett sig icke för närvarande kunna tillstyrka högre statsbidrag än 10 000 kronor.

Departementschefen har förordnat, att statsbidraget utginge med oförändrat belopp 5 000 kronor.

Utskottet.

Den stora betydelse, som svenska slöjdföreningen utövar på konstslöjdens olika områden, har tidigare vitsordats av riksdagen, som alltsedan år 1873 beviljat föreningen statsbidrag. Här må erinras, att under åren 1921—1931 utgick bidraget varierande mellan 24 000 kronor och 14 000 kronor. Anslaget nedsattes år 1931 på grund av den då rådande ekonomiska krisen till 10 000 kronor, varmed det sedan dess utgått till och med budgetåret 1940/41. För budgetåren 1941/42—1943/44 utgjorde anslaget 5 000 kronor.

I syfte att ernå en fastare grund för samarbete med landets folkrörelser har år 1943 genomförts en omorganisation av föreningen. För att på ett fruktbringande sätt kunna fullfölja det i samband med omorganisationen uppgjorda arbetsprogrammet och för att möjliggöra nya insatser från föreningens sida äro emellertid de ekonomiska förutsättningarna icke tillräckliga. Förlusten från och med år 1943 av ett hittills från enskilt håll inflytande årligt bidrag samt sänkningen av statsanslaget ha verkat hämmande på föreningens verksamhet.

För att föreningen skall vara i stånd att fylla sina alltmer betydelsefulla och samhällsgagnande uppgifter synes utskottet angeläget, att staten tilldelar föreningen något högre bidrag än det av Kungl. Maj:t nu äskade. Enligt utskottet synes bidraget skäligen böra bestämmas till 10 000 kronor eller samma belopp som föreslagits av kommerskollegium och förordats i de båda föreliggande motionerna.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 243 och II: 146, såsom *Bidrag till svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

48:o) **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 106—109) att såsom Bidrag till standardiseringsverksamheten för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 154 500 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kronor.

Sveriges standardiseringskommission har för nästa budgetår begärt ett anslag av 159 500 kronor. Ökningen i förhållande till innevarande budgetår beror huvudsakligen på att standardisering avses komma till stånd inom helt nya områden, nämligen för standardisering av emballage, av järn- och metallmanufakturindustriens produkter samt inom textilindustriens område.

Efter att hava utvecklat sin uppfattning rörande standardiseringsverksamhetens stora betydelse har *kommerskollegium* anfört följande.

Även med denna uppfattning nödgas kollegium i betraktande av den stränga återhållsamhet i fråga om statsutgifterna och ej minst all bidragsverksamhet, som påkallas av budgetläget, föreslå en viss nedsättning i det av kommissionen begärda anslagsbeloppet av 159 500 kronor. Kollegium förutsätter därvid, att det skall bli kommissionen möjligt att erhålla åtminstone något utökade bidrag från enskilt håll och närmast från de producenter, som hava intresse av standardiseringsverksamheten. Beträffande den nya framställningen om bidrag till textilstandardisering vill det synas, som om den tilltänkta verksamheten mera skulle komma att omfatta vissa forskningsuppgifter än vad som hittills avsetts med standardisering i detta ords alltmera hävdvunna mening. Kollegium ställer sig därför för närvarande tveksamt till här begärda nya statsbidrag, i all synnerhet som hithörande svenska industriföretag torde hava organisation och resurser att utan statens medverkan påbörja ifrågavarande verksamhet.

Från här anförda utgångspunkter anser sig kollegium böra föreslå en begränsning av den av kommissionen begärda anslagssumman å 159 500 kronor till 150 000 kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

De skäl, som föranlett statsmakterna att lämna ekonomiskt stöd åt standardiseringsverksamheten, torde alltjämt gälla. Denna verksamhet synes bli va mer och mer betydelsefull, och området för densamma utvidgas i snabb takt. Särskilt har knappheten på material av olika slag under den nu rådande krisen nödvändiggjort en utvidgning och intensifiering av verksamheten. Sälunda har under senare år exempelvis standardisering av emballage blivit aktuell, och Kungl. Maj:t har den 19 februari 1943 med anlitande av elfte huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter beviljat Sveriges standardiseringskommission statsbidrag med 2 250 kronor för detta ändamål. Frågans aktualitet helyses vidare i 1943 års riksdags skrivelse nr 440 med anhållan om översyn av reglerna i gällande järnvägstrafikstadga om järnvägs ansvar för skada å gods. I de i skrivelsen åberopade utskottsutlåtandena framhålles nämligen bland annat emballagefrågans synnerligen stora praktiska betydelse samt behovet av enhetliga normer för järnvägsemballage. Med hänsyn härtill biträder jag standardiseringskommissionens nu framförda förslag att under nästa budgetår för standardisering av emballage må avses ett belopp av 10 000 kronor. Ett lika stort belopp torde, jämväl i enlighet med kommissionens förslag, böra beräknas för standardisering av järn- och metallmanufakturindustriens mångahanda produkter, vilken verksamhet upptagits av den år 1941

bildade Sveriges järn- och metallmanufakturörening. Jag tillstyrker även kommissionens övriga förslag, i vad de avse — delvis utökade — bidrag till redan bedriven standardiseringsverksamhet med tillhopa 134 500 kronor. Där- emot anser jag, i likhet med kommerskollegium, att medel icke för närvarande böra beräknas för bidrag till den av textilrådet nyligen planerade standardiseringen inom textilindustriens område.

För åtnjutande av statsanslaget för nästa budgetår, vilket anslag alltså synes böra upptagas till 154 500 kronor, torde liknande villkor böra tillämpas som de, vilka gälla för innevarande budgetår.

Utskottet.

Sveriges standardiseringskommission har anhållit, att såsom bidrag till standardiseringsverksamheten för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 159 500 kronor. Kungl. Maj:t har för ändamålet äskat 154 500 kronor, vilket belopp i jämförelse med statsanslaget för löpande budgetår innebär en ökning med 4 500 kronor. Denna höjning beror huvudsakligen på att standardisering avses komma till stånd inom helt nya områden.

Standardiseringsverksamheten är enligt utskottets mening av den betydelse, att densamma alltjämt är förtjänt av statsbidrag, särskilt som kraven på ökad planmässighet inom produktion och handel alltmera skärpas. Utskottet vill emellertid framhålla, att statsbidraget endast bör betraktas som ett tillskott för att understödja standardiseringsarbetet, som i första hand är ett producentintresse. Utskottet förmenar liksom kommerskollegium, att det skall bli kommissionen möjligt att erhålla åtminstone något utökade bidrag från enskilt håll. Med denna utgångspunkt anser utskottet sig icke kunna tillstyrka högre statsbidrag än som utgått för innevarande budgetår eller 150 000 kronor, vilket belopp jämväl förordats av kommerskollegium.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må såsom *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 150 000 kronor.

49:o) **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 110), som innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

Sjöfart och handel.

50:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53, s. 111—115) att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för lotsstyrelsen; dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45; dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 284 800 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 283 500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att en extra ordinarie kansliskrivarbefattning i Eo 11, som sedan år 1936 innehaves av ett ordinarie kontorsbiträde i A 4, överföres å ordinarie stat. Detta medför en ökning av anslagsposten till ordinarie tjänstemän med 4 587 kronor. En ökning av anslagsposten har jämväl föreslagits dels med 200 kronor vid beräknat återbesättande med ordinarie innehavare från och med den 1 januari 1945 av en fyringenjörbefattning, vilken för närvarande uppehålls på förordnande, dels ock med 2 955 kronor för avlöning å den av ovannämnda extra ordinarie kansliskrivaren innehavda kontorsbiträdesbefattningen i A 4, vilken avses skola återbesättas. Det ökade medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost skulle alltså utgöra i runt tal 7 700 kronor. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal föreslås minskad med 6 400 kronor.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna ändringen i personalförteckningen för lotsstyrelsen tillstyrkes av utskottet, som även lämnat den verkställda anslagsberäkningen utan erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för lotsstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
1 generallotsdirektör	.....	B 3
2 byråchefer	.....	A 30
1 överfyringenjör	.....	A 30
2 fyringenjörer	.....	A 27
1 förste byråsekreterare	.....	A 26
2 byråingenjörer	.....	A 24
1 kamrerare	.....	A 22

Befattning	Lönegrad
1 aktuarie	A 21
1 byråsekreterare	A 21
1 materialförvaltare	A 20
2 verkmästare	A 20
1 assistent	A 14
1 kansliskrivare	A 11
1 registrator	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
1 kontorsbiträde	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 kassör och bokhållare	A 21
1 verkmästare	A 21.

Anm. 1. En av de å ordinarie stat upptagna verkmästartjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde verkmästaren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kanslibiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst;

b) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 188 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 59 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 37 000
<hr/> Summa förslagsanslag kronor 284 800;	

c) till *Lotsverket*: *Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 284 800 kronor.

51:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, s. 115—132) att
dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för lots- och fyrstaten;
dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;
dels ock till *Lotsverket*: *Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 5 949 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 5 894 000 kronor.

Förslaget innebär, att ur personalförteckningen avföras tre fyrmästarbefattningar å 2:a klass fyr, lönegrad A 10, fyra fyrvaktarbefattningar å 2:a och 3:e klass fyr, lönegrad A 6, tre fyrbitrådesbefattningar, lönegrad A 5, en överlotsbefattning å övergångsstat, lönegrad A 12, två lotsförmansbefattningar å övergångsstat, lönegrad A 11, en lotsförmansbefattning å övergångsstat, lönegrad A 9, och 14 fyrbitrådesbefattningar å övergångsstat, lönegrad A 5, samt att å förteckningen uppföras två fyrmästarbefattningar å 3:e klass fyr, lönegrad A 8. Vidare föreslås härav föranledda ändringar av de till förteckningen fogade anmärkningarna. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän kommer härigenom att sänkas med 25 000 kronor.

Vad beträffar anslagsposterna till avlöningar till icke-ordinarie personal samt till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal föreslår departementschefen en höjning med 50 000 kronor respektive 30 000 kronor. Sammanlagda anslagsökningen skulle alltså utgöra 55 000 kronor.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för befattningshavarna å lots- och fyrstatten. Den verkställda beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Till utskottet har under hand inkommit framställning om ändrad tjänstebestämmelse för lotskapten och lotslöjtnant, vilken framställning utskottet ansett vara förtjänt av uppmärksamhet. Enligt utskottets mening äro nuvarande benämningar å distriktsbefälet icke tillfredsställande. Sålunda måste det anses olämpligt att använda militära benämningar på befattningshavare med helt civila tjänsteåligganden. Härtill kommer, att lotskapten och lotslöjtnant, vilka tillhöra lönegraderna A 27 respektive A 21, äro placerade i högre löneställning än de militära befattningarna av kaptens respektive löjtnants grad. Särskilt vad beträffar lotslöjtnantsbefattningen med den däri ingående rent militära beteckningen »löjtnant» är benämningen missvisande, i all synnerhet som innehavaren av denna befattning, som ofta ej når befordran till lotskapten förrän vid femtioårsåldern, kan hava nått kaptensgraden i flottan eller i dess reserv.

Utskottet vill erinra, att omhandlade fråga sedan ett tjugotal år tillbaka varit föremål för uppmärksamhet. Lösningen av densamma har dock undan för undan skjutits på framtiden. Framhållas må, att 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga i sitt den 21 november 1942 framlagda betänkande uttalat, att de liksom lotsstyrelsen och vederbörande personal funnit distriktsbefälets nuvarande tjänstebestämmelser mindre lämpliga, men förklarat sig dock böra avstå från att göra framställning i ämnet, emedan de förslag, som de sakkunniga haft under bedömande, icke kunde anses innefatta en godtagbar lösning. I sina yttranden över de sakkunnigas betänkande hava lotsstyrelsen och allmänna lönenämnden tillstyrkt ett från personalhåll framlagt förslag till frågans lösning nämligen, att benämningarna lotskapten och lots-

löjtnant lämpligen kunde utbytas mot respektive lotsdirektör och lotsinspektör. Dessa benämningar synas jämväl enligt utskottets mening kunna komma i fråga.

Med det ovan anförda vill utskottet hava framhållit, att utskottet finner angeläget, att nuvarande benämningar å distriktsbefälet ändras i överensstämmelse med vederbörandes verksamhet och tjänsteställning och att denna fråga bringas till snar lösning. Utskottet finner sig därför böra föreslå, att omhandlade spörsmål göres till föremål för utredning i så god tid, att förslag i ämnet kan föreläggas nästa års riksdag.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.		
6 lotskaptener	.....	A 27
6 lotslöjtnanter	.....	A 21
1 distriktsfyrmästare	.....	A 12
6 kontorister	.....	A 9
6 kontorsbiträden	.....	A 4
Lotspersonal.		
15 överlotsar	.....	A 12
22 lotsförmän	.....	A 11
18 »	.....	A 9
28 »	.....	A 8
286 lotsar	.....	A 8
76 »	.....	A 7
Fyrpersonal.		
12 fyrmästare å 1:a klass firskepp	.....	A 12
26 » » 1:a » fyr	.....	A 12
1 » » gasstation	.....	A 12
6 » » 2:a klass firskepp	.....	A 10
23 » » 2:a klass fyr	.....	A 10
1 » » 3:e » firskepp	.....	A 8
16 » » 3:e » fyr	.....	A 8
24 fyrvaktare » 1:a » firskepp	.....	A 8
9 » » 1:a » fyr med radiofyr	.....	A 8
18 » » 1:a » fyr	.....	A 7
1 » » gasstation	.....	A 7

Befattning	Lönegrad
7 fyrvaktare å 2:a och 3:e klass fyrskepp	A 6
23 » » 2:a » 3:e » fyr	A 6
49 fyrbiträden.....	A 6
49 »	A 5

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare.....	A 20
3 maskinister å motorfartyg.....	A 11
4 » » ångfartyg	A 10

Tjänstemän å övergångsstat.

1 expeditjonsbiträde	A 8
3 lotsar	A 8
17 fyrbiträden	A 5

Anm. 1. 1 kontoristtjänst i lönegrad A 9 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän expeditjonsbiträdet i lönegrad A 8 å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 2. 3 lotstjänster i lönegrad A 7 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 3 lotsar i lönegrad A 8 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 17 fyrbiträdestjänster i lönegrad A 6 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 17 fyrbiträden i lönegrad A 5 å övergångsstat antingen avlägga styrmansexamen eller förskaffa sig av lotsstyrelsen föreskriven kompetens för anställning vid 1:a klass fyr med radiofyr eller ock avgå från sina befattningar;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 2 509 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 1 000 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal:	
a. Lotspersonalens andel i lotspen- ningar m. m., <i>för- slagsvis</i>	kronor 1 750 000
b. Kost eller kostpen- ningar till perso- nalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsvis</i>	» 135 000
c. Ersättningar för mistsignalering, <i>förslagsvis</i>	» 15 000

Statsutskottets utlåtande nr 10.

d. Fyrskeppstillägg, förslagsvis	kronor	30 000	
e. Krigsriskersätt- ning, förslagsvis	»	25 000	kronor 1 955 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»		485 000
Summa förslagsanslag kronor			5 949 000;

c) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 5 949 000 kronor.

II. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta föranstalta om utredning rörande frågan om ändrade tjänstebestämmelser för lotskapten och lotslöjtnant samt för 1945 års riksdag framlägga förslag i ämnet.

52:o) **Lotsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 132—140), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 192 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 2 225 500 kronor.

53:o) **Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 56) har riksdagen (skrivelse nr 151) redan fattat beslut, varom utskottet velat här

erinra.

54:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 159 och 160) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 19 700 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 12 800 kronor.

1943 års riksdag har godtagit av Kungl. Maj:t i proposition nr 239 framlagt förslag till lag om avgifter för sjöfolks pensionering jämte riktlinjer för en förbättrad pensionering genom handelsflottans pensionsanstalt för sjöfolk i manskapsklass. Den efter förhållandena mycket betydande utvidgning av

pensionsanstaltens verksamhet, som på grund av detta beslut kommer att genomföras från och med den 1 juli 1944, har föranlett den nu föreslagna höjningen av anstaltens förvaltningskostnader.

Mot det framlagda förslaget till avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	13 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	9 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	2 900
	Summa kronor	28 700

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	kronor	9 000
	Nettoutgift kronor	19 700;

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 19 700 kronor.

55:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 161), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 2 500 kronor, beroende på den av 1943 års riksdag beslutade omläggningen av sjöfolkets pensionering, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 kronor.

56:o) **Statens skeppsprovningssanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 161—168) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för statens skeppsprovningssanstalt;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovningssanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Statens skeppsprovningssanstalt: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 109 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 101 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att under skeppsprovningssanstaltens verksamhet, vilken nu pågått något mer än tre år, har anstaltens betydelse för skeppstekniken och sjöfarten allt tydligare framträtt. Anstaltens provningsverksamhet har sålunda oavblåtligt ökats. Anstaltsstyrelsen räknar ock med en ytterligare avsevärt utökad verksamhet sedan de nuvarande krigsförhållandena upphört. Den stabilisering i verksamheten, som sålunda ägt rum och även karakteriseras bland annat därav, att inkomsterna fullt täcka anstaltens personal- och andra kostnader, samt den fortsatta utvidgning av verksamheten, som torde vara att förvänta, motivera enligt departementschefens mening att avlöningsförhållandena vid anstalten nu ordnas på ett för den hittills arvodesavlönade delen av personalen mera betryggande sätt. Trots de krav på återhållsamhet med omregleringar av ifrågavarande art, som i rådande läge måste iakttagas, har departementschefen därför ansett sig böra tillstyrka ett genomförande i viss utsträckning av ett av styrelsen framfört förslag rörande anstaltens organisation.

Departementschefen har sålunda förordat, att anstaltens chef, vilken nu åtnjuter arvode med 17 000 kronor för år, under benämning överdirektör tillsättes genom förordnande på viss tid med avlöning enligt lönegrad C 10, innebärande en nettoavlöning av 16 968 kronor. Likaledes förordas, att driftsingenjören, som nu uppbär arvode med 10 500 kronor för år, erhåller placering i lönegrad C 3 med nettoavlöning av 10 307 kronor. Även denne tjänsteman bör tillsättas genom förordnande på viss tid. Till avlöningar till ordinarie tjänstemän beräknas alltså ett sammanlagt belopp av i runt tal 27 300 kronor.

Vidare föreslås uppförande å extra ordinarie stat av en ingenjörsbefattning i Eo 20, två ritare- och mätteknikerbefattningar i Eo 20, en verkmästarbefattning i Eo 14 och en kanslibiträdesbefattning i Eo 7. Till avlöningar till icke-ordinarie personal bör följaktligen avses ett belopp av i runt tal 20 500 kronor.

Anslagsposten till tillfällig personal föreslås med den ändrade benämningen »Avlöningar till tillfälliga biträden» höjd med 5 000 kronor till 55 000 kronor. Till rörligt tillägg beräknas ett belopp av 6 200 kronor.

Utskottet finner bärande skäl tala för att viss del av skeppsprovningensanstaltens personal nu inordnas i förefintliga löneplaner. Sålunda tillstyrker utskottet, att anstaltens chef, under benämning överdirektör, samt driftsingenjören uppföras på ordinarie stat med placering i lönegraden C 10 respektive C 3. Ej heller har utskottet något att erinra mot uppförandet å extra ordinarie stat av de av departementschefen föreslagna befattningarna. De för dessa befattningar förordade lönegradsplaceringarna synas kunna godtagas. Då jämväl den verkställda beräkningen av anslaget lämnats av utskottet utan erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för statens skeppsprovningensanstalt:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 överdirektör	C 10
1 driftsingenjör	C 3;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovningensanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	27 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »		20 500
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	55 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	6 200

Summa förslagsanslag kronor 109 000;

c) till *Statens skeppsprovningensanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 109 000 kronor.

57:o) **Statens skeppsprovningensanstalt: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 169 och 170), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 1 200 kronor, avseende dels expenser, dels ock tillkomsten av en nyuppförd post till sjukvård m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovningensanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 42 000 kronor.

58:o) **Statens isbrytarverksamhet: Avlöningar. Statens isbrytarverksamhet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 61 och 62, s. 170 och 171), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära oförändrade anslagsbelopp, får utskottet med förmälan, att beräkningen av dessa anslag icke påverkas av de beslut, riksdagen kommer att fatta i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till årets riksdag angående anskaffande av ytterligare en statsisbrytare m. m., hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

a) till *Statens isbrytarverksamhet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 130 000 kronor;

b) till *Statens isbrytarverksamhet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

59:o) **Sjöhistoriska museet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, s. 171—174) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöhistoriska museet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Sjöhistoriska museet: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 56 800 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herrar *E. Ericsson* och *R. Lindström* (I: 195) och den andra inom andra kammaren av herr *C. Lindberg m. fl.* (II: 280), vari hemställts,

dels att riksdagen måtte besluta, att den av avdelningsföreståndarna, som tillika är sekreterare, förordnas att även vara överintendent eller styresman för sjöhistoriska museet med placering i lönegrad A 27 samt att tvenne amanuensstjänster inrättas på extra ordinarie stat i 18:e lönegraden;

dels ock att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning rörande sjöhistoriska museets personalorganisation i övrigt.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionen I: 195.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 55 300 kronor.

I en den 30 augusti 1943 dagtecknad skrivelse har sjöhistoriska museets nämnd på anförda skäl hemställt, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt föranstalta om utredning angående museets organisation samt personalens anställnings- och löneförhållanden m. m. I sitt över denna framställning avgivna utlåtande har statskontoret framhållit, att det vore givet, att med det förhållandevis vittomfattande arbetsfält, som museet omspände, det för den speciella sakkunskapen på området måste framstå både som önskvärt och angeläget, att museet — främst genom personalförstärkning — gjordes bättre

skickat att fylla föreliggande arbetsuppgifter. Enligt statskontorets förmanande måste emellertid i nuvarande statsfinansiella läge största återhållsamhet iakttagas, då fråga uppkomme att ikläda staten vidgade förpliktelser.

Departementschefen har för sin del framhållit, att det icke läter kunna förnekas, att med hänsyn till omfattningen av museets arbetsuppgifter vissa svårigheter föreligga att tillfredsställande fullgöra dessa med den nu tillgängliga personalen. Det syntes departementschefen därför lämpligt att, i enlighet med museinämndens hemställan, en utredning kommer till stånd rörande museets organisation m. m. I nuvarande statsfinansiella läge har departementschefen emellertid icke ansett sig beredd att omedelbart föreslå igångsättande av en sådan utredning.

I fråga om anslagsberäkningen för nästa budgetår har departementschefen tillstyrkt ett av nämnden framlagt förslag av innehåll, att den av Kungl. Maj:t föreskrivna begränsningen i fråga om dispositionen av medel från anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för beredande av extra arbetshjälp åt föreståndarna och av extra skrivhjälp skulle upphöra och nämnden därigenom få vidgad möjlighet att anställa extra tjänstemän. Med avseende å förevarande anslagspost föreslås en höjning med 600 kronor för möjliggörande av avlöningsförhöjningar enligt bestämmelserna i civila icke-ordinariereglementet. Vidare förordas att anslagsposten till rörligt tillägg höjes på grund av belastningen å anslaget med 900 kronor. Sammanlagda anslagsökningen skulle alltså utgöra 1 500 kronor.

Vad i motionerna I:195 och II:280 anförts i fråga om sjöhistoriska museets organisation samt personalens anställnings- och löneförhållanden m. m. synes giva vid handen, att museet arbetar under synnerligen svåra förhållanden. Även statskontoret har funnit det uppenbart, att med det jämförelsevis vittomfattande arbetsfält, som museet omspanner, det för den speciella sakkunskapen på området måst framstå både som önskvärt och angeläget, att museet göres bättre skickat att fylla sina arbetsuppgifter. Likaså har departementschefen funnit svårigheter föreligga för museet att tillfredsställande fullgöra sina arbetsuppgifter med den nu tillgängliga personalen. Det har därför synts departementschefen lämpligt, att en utredning kommer till stånd rörande museets organisation. Då förhållandena vid museet sålunda torde vara i hög grad otillfredsställande, är det enligt utskottets mening av vikt, att denna fråga bringas till sin snara lösning. Utskottet vill därför föreslå, att den av departementschefen förordade utredningen nu kommer till stånd och slutföres i så god tid, att förslag i ämnet kan framläggas för nästa års riksdag.

Utskottet.

I motionerna har jämväl upptagits frågan om inrättandet liksom vid övriga museala organisationer av en chef för museet. I sådant avseende har föreslagits, att den av de båda avdelningsföreståndarna, som tillika är sekreterare, bör förordnas att vara överintendent eller styresman för museet. Innehavaren av denna befattning, som nu är uppförd i lönegrad Eo 24, skulle därvid placeras i lönegrad A 27, till vilken lönegrad föreståndaren för livrustkammaren

och styresmannen för armémuseum äro hänfödda. Framhållas må att någon chef i ansvarig ställning icke finnes vid museet, utan ifrågavarande avdelningsföreståndare har, såsom departementschefen uttalade i statsrådsprotokollet till 1943 års statsverksproposition, hittills varit att anse såsom museets styresman.

Även om enligt utskottets mening goda skäl tala till förmån för motionärernas yrkande i denna del, anser utskottet sig dock icke böra på grundval av i enskilda motioner väckt förslag nu tillstyrka detsamma. Utskottet vill i stället förordna, att denna fråga liksom motionärernas förslag om inrättandet vid museet av två amanuensbefattningar blir föremål för närmare övervägande i samband med den ovan av utskottet förordade utredningen.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 195 och II: 280, i vad de avse inrättandet av nya befattningar vid sjöhistoriska museet från och med den 1 juli 1944,

a) godkänna följande avlöningsstat för sjöhistoriska museet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	kronor	11 200
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	40 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	5 100

Summa förslagsanslag kronor 56 800;

b) till *Sjöhistoriska museet*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 56 800 kronor;

II. i anledning av motionerna I: 195 och II: 280 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande sjöhistoriska museets personalorganisation och för 1945 års riksdag framlägga förslag i ämnet.

60:o) **Sjöhistoriska museet: Omkostnader. Sjöhistoriska museet: Underhåll av samlingarna.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 64 och 65, s. 175 och 176), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

a) till *Sjöhistoriska museet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 14 000 kronor;

b) till *Sjöhistoriska museet: Underhåll av samlingarna* ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

61:o) **Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66, s. 176—180) att såsom Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 206 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 356 000 kronor.

Med den av 1943 års riksdag beslutade omläggningen av sjöfolkets pensionering kommer hela inkomsten av tonavgifterna med undantag av visst mindre belopp att tillgodoföras sjömanshusen. Då sjömanshusen därmed skulle få sina årsinkomster av tonavgifter ökade med belopp, som beräknats till i medeltal 200 000 kronor, har av nämnda års riksdag förutsatts, att statens årliga bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader samtidigt skulle nedsättas med likaledes 200 000 kronor eller från nu utgående belopp 356 000 kronor till 156 000 kronor. Statens årliga bidrag till handelsflottans pensionsanstalt avses i stället skola i första hand höjas med motsvarande belopp, 200 000 kronor.

Så länge nu rådande svårigheter att uppehålla sjöfarten på utlandet bestå, kommer uppenbarligen, framhåller departementschefen, den beslutade ändrade dispositionen av tonavgifterna icke att innebära full gottgörelse åt sjömanshusen för den förutsatta nedsättningen med 200 000 kronor av statsbidraget. Med hänsyn härtill, och då statsbidraget är avsett att utgöra ersättning till sjömanshusen för att dessa ombesörja vissa förvaltningsuppgifter för statens räkning, bör enligt departementschefens mening nedsättningen icke för närvarande få den nyss angivna omfattningen. I likhet med kommerskollegium har departementschefen förordat, att för nästkommande budgetår statsbidraget nedsättes med allenast 150 000 kronor och således bestämmas till 206 000 kronor.

Utskottet har vid övervägande av frågan om statsbidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader för nästa budgetår funnit goda skäl tala för att anslaget icke nu nedsättes i den av 1943 års riksdag avsedda omfattningen. I likhet med departementschefen och kommerskollegium anser utskottet, att bidraget för nämnda budgetår bör bestämmas till 206 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 206 000 kronor.

Utskottet.

62:o) **Läkarundersökning av sjöfolk.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 181), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

63:o) **Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 181 och 182) får utskottet under erinran, att samma anslagsbelopp använts för innevarande budgetår, hemställa,

att riksdagen må till *Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

64:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69, s. 182—187) att till Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 320 000 kronor.

Efter erinran om att medel tidigare anvisats för anordnande av mät- och avmagnetiseringsstationer i Stockholm och Göteborg samt s. k. stötslingor i Hälsingborg, Malmö och Trelleborg, har departementschefen med anledning av framställningar i ärendet från marinförvaltningen till behandling upptagit frågan, huruvida skyldighet bör åvila ägare till handelsfartyg att ersätta kostnaderna för mät- och avmagnetiseringsbehandlingen utöver dem, som debiteras fartygsägarna för bogsering, lotsning och dylikt. I likhet med samtliga i ärendet hörda myndigheter har departementschefen funnit övervägande skäl tala för att de åsyftade kostnaderna helt böra stanna å det allmänna och med hänsyn till att mät- och avmagnetiseringsstationerna äro avsedda att till väsentlig del betjäna handelsflottans fartyg förordad, att erforderliga driftanslag uppföras under tionde huvudtiteln.

För budgetåren 1942/43 och 1943/44 hava driftkostnaderna beräknats uppgå till ett belopp av sammanlagt 178 045 kronor 89 öre, varav 14 045 kronor 89 öre belöpa å kostnader för reparationsarbeten å avmagnetiseringsstationen i Stockholm, vilka nödvändiggjorts av haverier, samt 44 000 kronor å driftkostnader under tiden 1 mars—30 juni 1943, under det att återstoden eller 120 000 kronor utgör beräknade driftkostnader för budgetåret 1943/44. Medel för bestridande av ifrågavarande driftkostnader, i avrundat tal 178 000 kronor, har synts departementschefen böra äskas av riksdagen å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1943/44.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår har detta av marinförvaltningen beräknats till oförändrat belopp, 120 000 kronor, för driften vid sta-

tionen i Stockholm och till 200 000 kronor för driften vid stationen i Göteborg, vilken station beräknas bliva färdigställd vid ingången av samma budgetår. Det sammanlagda medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästkommande budgetår skulle alltså utgöra 320 000 kronor. Mot dessa beräkningar har departementschefen icke haft någon erinran att göra. Då emellertid beräkningarna ingalunda kunna anses säkra, synes departementschefen medelsanvisningen böra ske i form av förslagsanslag.

I sitt den 4 februari 1944 av riksdagen godkända utlåtande nr 24 förordade utskottet, att kostnaderna för mät- och avmagnetiseringsbehandlingen utöver dem, som debiteras fartygsägarna för bogsering, lotsning och dylikt, helt borde stanna å det allmänna. Utskottet tillstyrkte vidare att för bestridande av driftkostnaderna för budgetåren 1942/43 och 1943/44 måtte å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisas ett förslagsanslag av 178 000 kronor.

Utskottet.

Mot den verkställda beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår, 320 000 kronor, av vilket belopp 120 000 kronor avses för driften vid stationen i Stockholm och 200 000 kronor för driften vid stationen i Göteborg, har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 320 000 kronor.

65:o) Främjande av handelsfartygs förseende med skyddsanordningar mot minsprängning. I propositionen nr 158 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 mars 1944, föreslagit riksdagen att till Främjande av handelsfartygs förseende med skyddsanordningar mot minsprängning för budgetåret 1944/45 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 950 000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 25 till 1939 års urtima riksdag därom gjorda framställning anvisade riksdagen (r. skr. nr 35) till främjande av handelsfartygs förseende med skyddsanordningar mot minsprängning å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

I statsrådsprotokollet till nämnda proposition framhöll dåvarande chefen för handelsdepartementet, att paravanskyddssvep vore ägnade att i avsevärd grad minska risken för de fartyg, som vore försedda därmed, mot sprängning av förankrade minor. Det vore en samhällelig angelägenhet av största betydelse att sjöfarten på säkrast möjliga sätt i erforderlig utsträckning upprätthölls. Eluru det uppenbarligen låge i redarnas eget intresse, att åtgärder till skydd mot minfaran i görligaste mån vidtoges, delade departementschefen

de i ärendet hörda myndigheternas uppfattning, att statens medverkan till dylika åtgärder i dåvarande läge, särskilt med hänsyn till den statliga krigsförsäkringsverksamheten, vore motiverad. Det då föreliggande — och av riksdagen sedermera biträdda — förslaget, enligt vilket denna medverkan skulle lämnas på sådant sätt, att staten bidroge med halva kostnaden för skyddssvepens anskaffande och anbringande å fartygen, förefölle departementschefen rimligt.

Med anlitande av det av riksdagen för ändamålet anvisade anslaget å 1 000 000 kronor har paravanutrustning anskaffats för 75 handelsfartyg samt hittills anbringats å 19 sådana fartyg. För ytterligare 28 fartyg, utöver de sist nämnda, har kommerskollegium medgivit, att bidrag från anslaget får utgå.

Kommerskollegium har numera inhämtat yttranden från vissa föreningar å sjöfartens område samt redare och fartygsbefälhavare angående de erfarenheter, som av dem gjorts rörande paravanskyddsanordningarnas behövlighet och användbarhet. I åtskilliga av dessa yttranden ha anordningarna rönt hög uppskattning, särskilt med hänsyn till den känsla av säkerhet de skänkte de ombordvarande. Det har emellertid därvid tillika framhållits, att man givetvis icke kunde bestämt uttala sig om, huruvida användandet av paravansvep under en viss resa räddat fartyget från en annars oundviklig minsprängning. Med avseende å frågan om paravanernas användbarhet har från några håll gjorts gällande, att vissa olägenheter vore förknippade med deras användning men att dessa olägenheter torde kunna minskas efter närmare kännedom om anordningarnas rätta skötsel. I några av yttrandena har anförts, att de erinringar, som från en del håll gjorts mot paravanernas ändamålsenlighet, huvudsakligen med hänsyftning till att de vore ohanterliga, saknade fog och att, även om den trygghet paravanerna erbjöde ej vore fullständig, de dock säkerligen innebure ett gott skydd.

I skrivelse den 14 februari 1944 har kommerskollegium hemställt om ett anslag för här ifrågavarande ändamål av 950 000 kronor.

Av kommerskollegii nu föreliggande skrivelse framgår, att det av 1939 års urtima riksdag för ändamålet anvisade anslaget kan beräknas inom en nära framtid bliva helt förbrukat. Med hänsyn härtill och då de av dåvarande departementschefen vid samma riksdag framhållna skälen för statens medverkan till skyddsanordningarnas anskaffande alltjämt torde vara gällande, har departementschefen tillstyrkt, att nya medel för ändamålet äskas av riksdagen. Mot kommerskollegii beräkning av medelsbehovet, vilken beräkning avser 75 fartyg, har departementschefen icke funnit anledning till erinran. Anslaget synes departementschefen böra anvisas såsom reservationsanslag och disponeras på i huvudsak samma villkor som det tidigare anslaget. Återstående medel å sistnämnda anslag synas böra tillgodoföras det nya anslaget.

Utskottet.

Med hänsyn till de erfarenheter, som hittills gjorts rörande paravanskyddsanordningarnas behövlighet och användbarhet, anser utskottet statens fortsatta medverkan till åtgärder till skydd mot minfaran vara motiverad. Utskot-

tet tillstyrker alltså, att anslag för nästa budgetår anvisas för ändamålet och har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Främjande av handelsfartygs förseende med skyddsanordningar mot minsprängning* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 950 000 kronor.

66:o) Bidrag till handelshögskolan i Stockholm. Bidrag till handelshögskolan i Göteborg. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 70 och 71, s. 188 och 189), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära oförändrade anslagsbelopp och villkor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

a) såsom *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* ett anslag av 45 000 kronor;

b) såsom *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* ett anslag av 30 000 kronor.

67:o) Orienterande marknadsundersökningar m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72, s. 189—193) att till Orienterande marknadsundersökningar m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

För orienterande marknadsundersökningar beviljade 1939 och 1940 års riksdagar sammanlagt 160 000 kronor, vilka belopp på grund av krigsförhållandena endast i ringa omfattning tagits i anspråk. 1943 års riksdag anvisade till förstärkning av utrikesrepresentationen och effektivisering av upplysningsverksamheten i Amerika m. m. för budgetåret 1943/44 under tredje huvudtiteln ett anslag av 920 000 kronor. Av anslaget var ett belopp av 75 000 kronor avsett för tekniska och kommersiella specialstudier eller, närmare bestämt, för studier av teknisk och industriorganisatorisk utveckling i Amerika, enkannerligen Förenta Staterna, ävensom av den industriella och kommersiella efterkrigsplaneringen.

Departementschefen har funnit särskilt angeläget, att medel ställas till förfogande för utförande av marknadsundersökningar av tidigare planerat slag, så snart förhållandena det medgiva. Anslag för ändamålet synes departementschefen böra upptagas å riksstaten för nästa budgetår.

Såsom ett led i arbetet för att främja svensk export på mera avlägsna och mindre bearbetade avsättningsområden har Sveriges allmänna exportförening framlagt förslag till bildande av en organisation av arvodesavlönade handelsattachéer, i första hand utsedda bland föreningens egen personal, med

uppgift att — vid sidan av den egentliga utrikesförvaltningen — bistå exportförelagen i frågor av mera praktiskt kommersiell natur. Amerikautredningen har anslutit sig till de av föreningen framlagda synpunkterna i fråga om behovet av dylika särskilda representanter för exportörerna på vissa marknader men ansett att de sålunda utsända personerna icke borde — annat än i särskilda fall — erhålla ställning av handelsattachéer utan i regel borde framträda såsom föreningens egna representanter. För ändamålet bör enligt utredningens mening statsanslag stå till förfogande redan under nästkommande budgetår.

Departementschefen har anslutit sig till vad Amerikautredningen sålunda uttalat. De personer, som skola utsändas under samarbete mellan staten och exportföreningen — eventuellt andra näringsorganisationer — komma, framhåller departementschefen, att få till uppgift att inom avsättningsområden, där behov av dylikt särskilt bistånd åt svenska exportföretag gjort sig gällande, biträda vid ordnande av förbindelse med lämpliga affärshus, bedrivande av marknadsundersökningar och dylikt. Deras arbetsuppgifter skulle följaktligen komma att i viss mån falla inom ramen för den verksamhet, som avsågs med de tidigare beviljade anslagen till orienterande marknadsundersökningar. Under sådana förhållanden har det synts departementschefen lämpligt, att medel jämväl för detta ändamål beviljas under nu ifrågavarande anslag, vilket departementschefen ansett böra bestämmas till 80 000 kronor.

Såsom ovan anförts har under tredje huvudtiteln för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 75 000 kronor för tekniska och kommersiella specialstudier i Amerika, ävensom av den industriella och kommersiella efterkrigsplaneringen. Därest under nästkommande budgetår behov därav skulle uppkomma, synes departementschefen det nu förordade anslaget böra få, i mån av tillgång, disponeras jämväl för ifrågavarande ändamål.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att 1939 och 1940 års riksdagar anvisat anslag för bestridande av kostnaderna för marknadsundersökningar på mindre bearbetade avsättningsområden utomlands. På grund av krigshändelserna hava dessa anslag endast i ringa omfattning kunnat utnyttjas. Utskottet är ense med departementschefen om angelägenheten av att medel ånyo ställas till förfogande för utförande av marknadsundersökningar av tidigare planerat slag, så snart förhållandena det medgiva.

I syfte att i mera praktiskt kommersiella frågor lämna bistånd åt svenska exportföretag på mera avlägsna och mindre bearbetade marknader har förslag väckts om utsändande under samarbete mellan staten och Sveriges allmänna exportförening av särskilda exportrepresentanter, vilka i första hand skulle företräda föreningen och tillhöra dess egen personal. Då de arbetsuppgifter, som skulle åvila dessa representanter, i viss mån falla inom ramen för den verksamhet, som avsågs med de tidigare beviljade anslagen till orienterande marknadsundersökningar, har departementschefen förordat, att medel jämväl för detta ändamål beviljas under nu ifrågavarande anslag. Då dessa exportrepresentanter otvivelaktigt skulle få en viss betydelsefull uppgift att

fylla, kan utskottet ansluta sig till departementschefens förslag om att statsanslag anvisas härför.

Vad beträffar medelsbehovet för nu ifrågakvarande ändamål torde givetvis svårigheter föreligga att i avsaknad av närmare erfarenhet bedöma detsamma. Det av departementschefen föreslagna anslagsbeloppet synes dock kunna godtagas.

Mot departementschefens förslag om att förevarande anslag må, i mån av tillgång, disponeras, därest så skulle befinnas erforderligt, jämväl för bestridande av tekniska och kommersiella specialstudier i Amerika, ävensom av den industriella efterkrigsplaneringen, är icke något att erinra från utskottets sida.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Orienterande marknadsundersökningar m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

68:o) **Exportstipendier och handelsstudiestipendier.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73, s. 193 och 194) att till Exportstipendier och handelsstudiestipendier för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6 000 kronor.

För närvarande äro fyra exportstipendiater verksamma. Sedan krigsutbrottet hava fem nya exportstipendier utdelats. Några handelsstudiestipendier hava däremot icke utdelats, sedan medel till dylika stipendier anvisats från och med budgetåret 1939/40.

Då såväl exportstipendier som handelsstudiestipendier utgöra ett betydelsefullt led bland åtgärder för främjande av våra handelsförbindelser med mera avlägset belägna länder, har kommerskollegium funnit angeläget — icke minst såsom beredskapsåtgärd — att medel ställas till förfogande för ändamålet och har härför beräknat för nästa budgetår ett anslag av 20 000 kronor. Departementschefen har tillstyrkt kommerskollegii förslag.

Utskottet, som tillstyrker att medel för här ifrågakvarande ändamål anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Exportstipendier och handelsstudiestipendier* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

69:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 194—197), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med

8 000 kronor, med vilket belopp bidraget till handelskammaren i New York ansetts böra höjas, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

70:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, s. 197—206) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för patent- och registreringsverket;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 416 500 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås med hänsyn till belastningen höjd med 6 800 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal föreslås, att en med utgången av budgetåret 1940/41 indragen extra ordinarie sekreterarebefattning i lönegraden Eo 24 åter inrättas. Förslaget härom är föranlett av inträdd ökning av arbetsuppgifterna å verkets varumärkes- och administrativa avdelning. Med avseende å den tekniska personalen räknas för nästa budgetår med oförändrat antal befattningar. För den tekniska biträdespersonalen föreslås en något förbättrad befodringsgång. I enlighet härmed räknas med 15 biträdande ingenjörer i lönegrad Eo 20, en teknisk tjänsteman i lönegrad Ex 20 med halvtidstjänstgöring och 3 tekniska tjänstemän i lönegrad Ex 18. Därest nuvarande befodringsgång bibehölles, skulle sistnämnda 3 tjänstemän bliva placerade i Ex 17, och 14 av de biträdande ingenjörerna bliva placerade i Eo 18. Ifrågavarande anslagspost föreslås till följd härav ökad med 24 200 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg har ansetts böra höjas med 2 500 kronor. Sammanlagda anslagsökningen skulle alltså utgöra 33 500 kronor.

Utskottet.

Utskottet finner sig böra tillstyrka, att å personalförteckningen uppföres en befattning såsom förste byråsekreterare i lönegraden Eo 24. Mot den förordade personalförteckningen har utskottet icke något att erinra liksom ej heller mot den verkställda beräkningen av ämbetsverkets avlöningsstat.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för patent- och registreringsverket:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör		C 12
3 byråchefer och ledamöter av besvärsavdelningen ..		A 30
5 byråchefer		A 30
17 byrådirektörer		A 28
13 förste byråingenjörer		A 26
12 förste byråingenjörer		A 24
1 bibliotekarie		A 24
1 förste byråsekreterare		A 24
1 kamrerare		A 22
3 byråsekreterare		A 21
1 föreståndare för varumärkesgranskningen		A 14
2 kansliskrivare		A 11
2 kontorister		A 9
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass		A 8
1 förrådsförman		A 7
1 förste expeditionsvakt		A 7
6 kanslibiträden		A 7
5 expeditionsvakter		A 5
18 kontorsbiträden		A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 byråchef och ledamot av besvärsavdelningen ..		Eo 30
1 förste byråsekreterare		Eo 24
28 tekniska ledamöter		Eo 22
1 byråsekreterare		Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	744 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	518 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	187 500

Summa förslagsanslag kronor 1 450 000;

c) till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

71:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 206—208), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning av posterna till sjukvård m. m., reseersättningar och publikationstryck med respektive 1 500 kronor, 1 000 kronor och 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

72:o) **Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågakvarande ändamål (punkt 77, och proposition nr 202) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

73:o) **Statens uppfinnarnämnd: Administrationskostnader.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot att arvodena till kanslichefen och ingenjören höjas med 300 kronor respektive 200 kronor till 13 500 kronor respektive 8 000 kronor, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 209—211) hemställa,

att riksdagen må till *Statens uppfinnarnämnd: Administrationskostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 49 400 kronor.

74:o) **Statens uppfinnarnämnd: Undersöknings- och försökskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 211 och 212), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 100 000 kronor, beroende dels på förefintlig reservation, dels ock på sannolikheten av att vissa inkomster å anslaget torde vara att förvänta, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens uppfinnarnämnd: Undersöknings- och försökskostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

75:o) **Bidrag till uppfinnarekontoret.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 212 och 213), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrade villkor och anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till uppfinnarekontoret* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

76:o) **Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 213), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

77:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 213 och 214) och under erinran, att i riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till ifrågavarande fond ett förslagsanslag av enahanda storlek som det belopp, vilket samma år redovisas under inkomstiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen», får utskottet hemställa,

att riksdagen må såsom *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

Diverse.

78:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 83 och 84, s. 214) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 707 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 277 000 kronor.

79:o) **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten. Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 85 och 86, s. 214 och 215), vilka innebära oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa

a) såsom *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* ett förslagsanslag av 5 000 kronor;

b) såsom *Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern* ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

80:o) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87, s. 215 och 216) att till Avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 1 800 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 300 000 kronor.

I förslaget till riksstat för nästa budgetår är inkomstposten Tipsmedel beräknad till 7 000 000 kronor. Enligt de av 1939 års riksdag godkända principerna för fördelning av dessa inkomster — innebärande att av den tillgängliga behållningen av Aktiebolaget tipstjänsts verksamhet skulle 50 procent tillföras fonden för idrottens främjande, 20 procent reserveras för främjande av friluftslivet samt återstoden eller 30 procent användas för allmänt budgetära ändamål — skulle alltså 3 500 000 kronor tillföras fonden för idrottens främjande. Alltjämt torde emellertid, framhåller departementschefen, med hänsyn till det statsfinansiella läget tilldelningen av medel för nämnda ändamål böra begränsas. Såvitt departementschefen av inhämtade upplysningar kunnat bedöma skulle dock, därest medelsanvisningen för nästkommande budgetår allenast bleve densamma som för det nu löpande eller 1 300 000 kronor, detta kunna få menliga verkningar för idrottsorganisationerna och idrottslivet överhuvud taget. Departementschefen har framhållit, att under de senaste åren organisationerna kunnat anlita vissa reserverade medel men att sådana icke längre stå till förfogande, att idrottsrörelsen alltjämt är stadd i en kraftig utveckling, vilket bland annat framgår därav att antalet till riksidsrottsförbundet anslutna föreningar uppgår till 7 190 med sammanlagt över 490 000 medlemmar, innebärande en ökning sedan den 1 januari 1939 med omkring 30 procent, samt att behovet av höjda bidrag till avlönande av idrottsinstruktörer är stort. För att idrottsrörelsens medelsbehov i olika hänseenden skola kunna bli tillgodosedda i rimlig omfattning bör enligt departementschefens mening det statsanslag, som för nästa budgetår anvisas för ändamålet, icke understiga 1 800 000 kronor.

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser utskottet en begränsning av medelsanvisningen för idrottens främjande böra i förhandenvarande läge ske. Mot storleken av det äskade avsättningsanslaget har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 1 800 000 kronor.

81:o) **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, s. 216—218) att till Avsättning till fonden för friluftslivets främjande för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 750 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 750 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att enligt vad han inhämtat chefen för socialdepartementet icke läser vara beredd att förordna framläggande vid innevarande riksdag av ett på fritidsutredningens den 26 februari 1942 avgivna betänkande (statens off. utr. 1942: 19) grundat förslag angående inrättande av en särskild fond för husmoderssemesterns främjande. Vid sådant förhållande synes departementschefen fonden för friluftslivets främjande böra beräknas även under nästkommande budgetår bliva belastad med utgifter jämväl för beredande av semestervistelse åt husmödrar. Vid uppskattningen av medelsbehovet för verksamheten i dess helhet är att märka, att med tillämpning av de vid 1939 års lagtima riksdag godkända principerna fonden skulle för nästa budgetår tillföras 20 procent av 7 000 000 kronor, till vilket belopp inkomstposten Tipsmedel beräknats i förslaget till riksstat för samma budgetår, eller således 1 400 000 kronor. I nuvarande statsfinansiella läge läser, framhåller departementschefen, i likhet med vad som skett senast beträffande anslaget för löpande budgetår, en reduktion av detta belopp böra vidtagas. Därest verksamheten skall kunna upprätthållas i någorlunda tillfredsställande omfattning, synes departementschefen dock medelsanvisningen ej böra bestämmas lägre än statens fritidsnämnd föreslagit eller till 750 000 kronor.

Utskottet finner i likhet med departementschefen, att, om här ifrågavarande verksamhet skall kunna uppehållas i någorlunda tillfredsställande omfattning, anslaget icke bör bestämmas lägre än till 750 000 kronor, vilket belopp alltså tillstyrkes av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 750 000 kronor.

Utskottet.

82:o) **Avsättning till lotterimedelsfonden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 218 och 219) att till Avsättning till lotterimedelsfonden för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 4 500 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr G. Elofsson i Vä m. fl. (I: 28) och den andra inom andra kammaren av herr A. Jonsson i Skedsbygd m. fl. (II: 54), vari hemställts, att riksdagen må besluta, att ur lotterimedelsfonden måtte utgå ett anslag av 2 225 000 kronor för nästkommande budgetår att tilldelas landsbygdens ungdomsorganisationer för åstadkommande och underhåll av samlingslokaler, till understöd åt landsbygdsungdomens frivilliga bildnings- och tävlingsverksamhet samt för

annan därmed jämförlig verksamhet efter de grunder, som av Kungl. Maj:t bestämmas;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Th. Gardell* väckt motion (II: 281), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att av lotterimedel tillerkänna Riksföreningen Sveriges barnskydd för dess upplysningsverksamhet ett anslag av 30 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna II: 54 och II: 281.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 500 000 kronor.

I förslaget till riksstat för nästa budgetår har inkomsten av lotterimedel beräknats till 32 000 000 kronor. Enligt de av 1938 års riksdag godkända grunderna för medlens fördelning skulle av detta belopp hälften eller 16 000 000 kronor tillfalla lotterimedelsfonden och andra hälften den allmänna budgeten. Det statsfinansiella läget motiverar enligt departementschefens mening dock även nu, liksom tidigare under krisen, en jämkning i denna fördelningsgrund till förmån för den allmänna budgeten. De ändamål, vilka tillgodoses av medel ur lotterimedelsfonden, äro dels sådana, som betinga en årligen återkommande bidragstilldelning, dels ock ändamål av mera tillfällig art. För den förra kategorien kan medelsbehovet under såväl innevarande som nästkommande budgetår uppskattas till omkring 4 000 000 kronor. Då i fonden vid utgången av budgetåret 1942/43 förefanns en reservation av i runt tal 450 000 kronor, står alltså, sedan fonden tillförts det för innevarande budgetår anvisade avsättningsanslaget å 4 500 000 kronor, ett belopp av omkring 950 000 till förfogande för tillfälliga ändamål. Med hänsyn till bidragsbehovet och vid en jämförelse med bidragsverksamheten under åren närmast före krisen måste, framhåller departementschefen, detta belopp anses mycket knappt tilltaget. Då emellertid en höjning av avsättningsanslaget under nuvarande förhållanden såvitt möjligt bör undvikas, har departementschefen föreslagit, att anslaget för nästkommande budgetår bestämmas till enahanda belopp som för löpande budgetår eller således till 4 500 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att såväl 1942 som 1943 års riksdagar vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga uttalat, att det av redovisningen över anslagets disposition syntes framgå, att de mindre städernas och landsbygdens berättigade anspråk på stöd för kulturell verksamhet icke kunnat på grund av anslagets begränsning i tillräcklig grad tillgodoses. Det framstode emellertid för riksdagen som en angelägenhet av vikt, att detta i fortsättningen bleve möjligt. Därest så icke kunde ske inom ramen för det då åskade anslaget, förutsatte riksdagen, att Kungl. Maj:t skulle förelägga riksdagen förslag, ägnat att i möjligaste mån tillgodose det av riksdagen uttalade önskemålet.

Utskottet har bemärkt, att Kungl. Maj:t icke vidtagit någon ändring av grunderna för fördelningen av ifrågavarande medel. Huvudparten av dessa har fortfarande tilldelats storstäderna. Utskottet vill emellertid framhålla, att de skäl, som föranledde riksdagens ovannämnda uttalande, alltjämt föreligga i sak. Svårigheter synas alltså fortfarande vara för handen för Kungl. Maj:t att inom ramen för hittills utgående avsättningsanslag tillgodose landsbygdens och de mindre samhällenas bidragsbehov i ökad utsträckning. Utskottet anser sig därför i sådant syfte böra föreslå en ökning av anslaget och förordar, att detsamma för nästa budgetår bestämmes till 5 500 000 kronor, vilket belopp även torde kunna bereda möjlighet att i högre grad än hittills kunnat ske tillgodose ändamål, som avse att främja den allmänna kulturella verksamheten på landsbygden. Motionerna I: 28 och II: 54 torde härigenom få anses besvarade.

Vidkommande det i motionen II:281 gjorda yrkandet om bidrag till riksföreningen Sveriges barnskydd finner utskottet visserligen den av föreningen bedrivna upplysningsverksamheten behjärtansvärd. Utskottet anser sig dock icke böra till detaljprövning upptaga spörsmål om anvisande av medel för speciella ändamål, då denna prövning enligt riksdagens beslut ankommer å Kungl. Maj:t. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionen i fråga.

Utskottet hemställer,

- a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 5 500 000 kronor;
- b) att motionerna I: 28 och II: 54 må anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och föreslagit;
- c) att motionen II: 281 icke må av riksdagen bifallas.

83:o) Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Extra utgifter. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 90 och 91, s. 219), vilka innebära oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa
- a) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 125 000 kronor;
  - b) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

84:o) Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 92 och 93, s. 219 och 220) hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1944/45 anvisa
- a) till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 2 200 kronor;
  - b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 82 000 kronor.

85:o) **Kristillägg.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 94) har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet velat här

erinra.

Stockholm den 16 maj 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö. *Oscar Olsson, Pauli, Gränebo, Lindström, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäcklund, Holmström, Emil Petersson* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Svensson* i Grönvik. *Bergström, Danielsson, Ward, Mårtensson, Olsson* i Kullenbergstorp, *Wallentheim, Viklund, Staxäng* och *Hoppe*.

Reservation

vid *punkten 82:o*) (Avsättning till lotterimedelsfonden) av herr *Bergström*, som ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet har bemärkt, — — — tilldelats storstäderna. Det synes emellertid utskottet alltjämt som om det borde vara möjligt för Kungl. Maj:t att inom ramen för det utgående avsättningsanslaget tillgodose landsbygdens och de mindre samhällenas bidragsbehov i större utsträckning, vilket utskottet också förutsätter kommer att ske. Det ligger stor vikt uppå att en rimligare fördelning av dessa anslagsmedel kommer till stånd.

Vidkommande det — — — motionen i fråga.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 4 500 000 kronor;

b) att motionerna I: 28 och II: 54 icke må av riksdagen bifallas;

c) att motionen — — — riksdagen bifallas.»